Масса а мехкашкара пролетареш, вIашагIкхета!

Серлало

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-ГIалгIай обкома, Нохч-ГIалгIай АССР Лаккхеьарча Советеи Министрий Советеи орган

(«СВЕТ»)

Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР

Мах 2 кап. | ШОАТТА 24 июнь, 1972 шу. | № 76 (5182). | Газет арадувл 1923 шера денз

ЯЛАТ СИХЕИ ДИКЕИ ЧУЭЦА

Гуразьа дIадув ка бола ялат чуэш доладьаь Грозненски, Гудермеса, Наурски, Урус-Мартана, Шаьла, Шелковской районий боахамашка.

1972 шера 19 июне 8 эзар гектара тIара мукх хьекха кхачийна... а буллаш 2 эзар гектара тIара мукх аьрдаб.

ДIадала Iа шийлен бIаьстн аьттув болашн енаеце а эгтара хьалха чуденача ялато хьахьокх укх шера хьувкъам во иа хиннилга.

Грозненски района боахамашка юкъера лаьрхIача хIара гектара тIара 16,7 центнер йоалл. ХIаьта Наурски района механизатораша 105 гектара тIара хьал а вйца мукх ардача юкъера лаьрхIача хIара гектара тIара 27,6 центнер дьлар. Гектара тIара 16 центнер мукх чубаьх Шелковской района механизатораша. ХIаьта Шаьла района боахамашка ... гектара тIара юкъера лаьрхIача чуахь 19 центнер.

160 эзар совгIа гектара тIара гураьх дув ка бола ялат чуэца лезаш ба республика механизатораш.

Укх шера дика хьувкъам кхебаран из ханнахьен шIеьен чуйица баккхаран социалистически лекхараш тIайицадар юртбоахама къахьегамхоща. ХIанз уж дикка кхоачашдар, цар сийдалар да.

ЮБИЛЕЙНИ ШЕРАРА АХКА

Кхоачашхинад Советски Союза эгтара хьалхарча пионераьта дагалаьттар. Из къаьтта тупр да вай автономни республика пионере юбилейни ахканарча салаIара хьалашка хьежача. Сержень-Юртарча «Дружба» яхача духхьал цхьан пионерлагере кхо эзар таргга долча бераша салоIаргда кхаь сменагIа. Царна долча гIулакхах хоаз кийчъяй ГIобувшш моттигаш, клуб, столови, эстрада, довоз моттигаш. Из цхьа лагерь я. ХIаьта вай Нохч-ГIалгIайче бераьта лаьрхIа, цар уназхIеко товара болх беш я города арахьара ялхейтта лагерь. Берий здравницашка хьалхарча сменагIа салоIаш ялх эзар совгIа бер да. ХIаьта дерригача аьхки пу лагерийка салоIаргда ткъо эзар совгIача дешархоцой пионерой.

Беррига а пионераши дешархойи гIоргбац города арахьарча лагерашка салаIа. Цига ца болхаш бисарий а йоайхо вай республика просвещене министерствин горони болхлоиа. Городе бусарашта долиа гIулакха болх беш я бIаьн ткъар берий площадки, хIаьта профсоюзий ткъа ялхейтта клубе вIашгIехьахкхай берий сектораш. Цул совгIа школашка а болх беш я лагераш. ХIанз ткъаьри шиъ школей кхоъ школе-интернатеи вIашагIьекхача цу лагерашка ахкан кааникулашкара шоай мукъа ха сакъердаме дIехьош кхо эзар гаргга дешархо ва. Цул совгIа диъ бIаьб бер да берий-кхувшбоагIарий спортивни школерча ахкан лагере салоIаш а. ХIаьта профсоюзий средствий ... берий салоIилгга вIашагIехьаяьккхар «Красный молот», НГТИЗ заводашкарча, №№ 36, 21, 32 йолча школашкарча лагерашка а уназцIено товеш, салоIаш де шиъ бIаь совгIа бер.

Дика, пайдане, хоза салаIа хов пионерашта дешархоштеи. Уж вIашагIбетталу шоай дайшца-ноанощца, хьалхарча пионерашца.

Вокъонча бакъдолча хьамаьло аьттув хулийт хIара бер «В. И. Ленина цIерагIа Ерригсоюзни пионерски организаце 50 шу дизараь» болча КПСС ЦК сопляме хIара мугIарах, хIара дешах дIакхетадс, из цунна кхоачар хилийта.

Дувцалга яц, ший тайпарен белгалон да укх шерара пионере ахка — юбилейни ахка. Ерригсоюзни пионерски организаце бьаралкха тIа йоал Ленина шолгIа орден. Цул совгIа КПСС ЦК, Советски правительства решенегIа Ерригсоюзни коммунистически субботнике Iалашъяьча средствах лоархIаме дакъа хьожадьад кхы тIа а пионерски лагераш, кхьйола берий учреждениш хьаргьра.

Вай республика пионерашта дешархойи салоIаш бе хIанз. Бакъда, цар дицдац, е дицдала йиш а яц дукха ха йоацаш съездий Кремлевски Дворецо дийка пионерски дувла дешаш. ХIана ньлча ахкан ха я шоаш лейна доц пионераша кхоачашдара аьттув болашагIа йола да. Дукхи да цар де йиш йолаш де дезаш: дикагIа мишта чакхйоаккхаргья «Массоза а кийча!» яха пионере марш? ПайданегIа хургдолча тайпара мишта ергья цуп итогаш? МалагIа нахьхьаси техкача бакъахьа хурган «Знаней мехка» яхача маршрутагIа болх дIахо беча аьхки? МалагIа книжкаш да лена дезараш? Фу кийчдергда школина совгIата гураьх школа юкаьоагIаш? ХIамих сакхеташ, хердадар лехаш долча хьонача кулгашка фу дайтаргда?

«Хьу лораергья вай!» аьнниад республика ткъаь ворхI школе вIашагIьеллача лесничествашка дакъа лоацача дешардош; «Юрта боахамашта баьцадараш кхедергда вай!» аьннад шоаьткъа бригадакарча йиIигоп кIаьнкон; «Поиск» яха операци чакхйоаккхаргья эзарш-эзараш болча хьыга пионераша, дешархоша. Уж еррига мероприятеш кхоачашъеча пионерий доттагIий, новкъостий а дикиа дIаэттаб хIанз хьехархой, пионерий вожатеш.

Берий уназцIено лорара йоакхо дуккьал сезонагIа яь да Iош, хадданза, бIарччача шера е саьш я. Бакъда цу гIулакха эгтара аьттув болашагIа йола ха хIензартар я. Цу хьакъехьа дика ха йоал аьхки дергдолчух Iай уйла яьча школай, профсоюзий, школий шефий. Дукха масалаш кхувла йиш я духхьал цхьан аьхки эзараш долча береш спорта юкъеэзача, профильни лагераш хьаьлча, кхыдола яьтта лоархIаме гIулакхаш кхоачашдаьча вай мехкарча школьни коллективай опытах. Вай республика школаша а Iоаьхй пу тайпара йоаккха опыт. Масала, хIана юрта бовхамашка болх беш я комсомольско-молодежни кхойтта лагерь. Царна юкъе 3550 дешархо ва. Цул совгIа лаьрхкIа йолча программагIа болх бергба Островске цIерагIча пионерски лагера дарда тIа вIашагIйолла лаьрхIача уназцIена довшача бераша салоIаргдолча лагеро а.

Ахкан каникулашкара деношш, дешара шера деноша санна, цIенхашттарча педагогически учетагIа хила деза. Ахкан ха зехьа йовеш хуле, зехьа йоа эгтара мьхегIа йола ха. ХIанз ахкан хана, бераща болх ца беш да йоаьр Iаткъаргда дешархоша беча кхетама бехкье, уж уназцIенен дика оамалаш йолаши хьалкхедара.

СУХАЛБЕ КХАШКАРА БАЛХАШ ЧАКХДАХАРА!

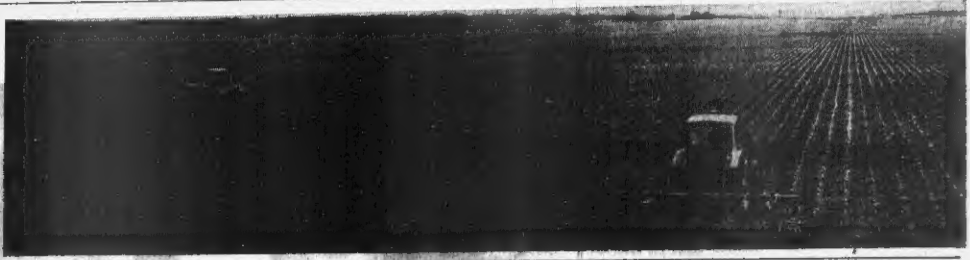

Дика доал ду дIайийнача юртбоахама культурашта Сунженски района «Путь к коммунизму» колхозе. Дукха ха йоацаш 1300 гектара тIа оасара, юртбоахама культураштта вене йолча садоахкача хIаIнIашта дукхаьла гербицидаш тайсай колхоза къахьегамхоша. Цудухьй оасарах цIена да «Путь к коммунизму» колхоза кхаш.

Оасара бIаьцех цIена, дIайийнача хьажкIий, гидуартий квадраташ ... къаьстта дика да цIи хезача хьажкIаш лелача звено звеньевои Гордиенко Николай кхаш. Укх шера 150 гектара тIа кхаш цо хьажкIаш. СССР хьаь 50 шу дизара сийна ... 40 йолча хIара гектара тIара ... центнер фуалъакха хьажкIаш чуа деклар тIайицад Гордиенко Николай.

СУРТА ТIА: звеньевой Н. Гордиенко шийн новкъостаца И. Радченкоца хьажкIашта культиваци ... я.

В. ЮНЦЕВИЧА текстн сурт.

ХЬАЛХА ЛАТТАРАШ

«Горячеисточненский» совхозе эгтара хьалхарчарна юбилейни шера ялат чуэца доладир комбайнераша В. Лошакова, М. Мелешкова, А. Салова. Царна тIеххьа шоай комбайнаш кхашка араьхар механизатораша И. Мелешкова, И. Дагаева, И. Магомедова, кхычар.

— Совхна 12 эзар тонн ялат чудерa оаха, — йоах совхоза директора И. О. Козуба. — ХIара гектара тIара 25,2 центнер, цхьайолча участкашка кхы а дукхагIа кIа даьлар. Во хьийкъадац ка бола ялат укх шера а.

Укх шера 5300 гектара тIара ка бола ялат чуйица дакха дезаш ба «Горячеисточненский» совхоза механизатораш. ХIанз хьовхаш латт мукхи горохи. Групповой методагIа бу балх. Хьалхарча кхаь дийнахь 400 гектара тIа хьекха касарех Iобиллаб мукх.

Кхай тIа гучайоал коммуниста Лошаков Васили комбайн.

— Гектара тIара 20 центнер ергйий, Лошаков? — хетт совхоза директора И. О. Козуба.

— 24 центнерал кIезигагIа ерг ца хилар дош ду аз, — йоах комбайнера.

— Хьалха-м доладьдац вай ялат хьакха?

— Ханнахьа тохадешад, кхы гайчо ха тулларгьяр.

Механизаторий балланра моральни материальни безам совбаккхара дукха гIулакхаш ду совхоне, социалистически ахь лертгIа вIашгIехьаяьккхай. Масала, Лошакова комбайна тIа дIаладаь ха цо тIайица дехараш. 221 гектара тIара 440 тонн ялат чуэца, 150 килограмм довгор кхолс аьнна да цо делна дош. Шийца яхье дийхав цо комбайнер. Эднев Юсап. Денна норма 20 гектар йолча тхо цига долаш дукхьал ах дийнахь 23 гектара тIара ялат хьекха касарех Iоцилла вьлар хьалха латта механизатор Лошаков Василий.

Ялат чуэцача комбайнашта, кхыйолча техникана эша технически гIулакх дара бархI саг чуволгIаш шиъ звено вIашагIьеллай. Звеношка я сихха ремонт яраш оатхалаш, сварочни агрегаташ.

Х. ТАЛГАТОВ.

КПСС Грозненски района инструктор.

РЕЙД ХЬАЖКIАШТА ДОАЛ ЭШ

ХьажкIий дика хьувкъам кхебара тIагIертта къахьегаш ба вай республика юрта боахома къахьегамхой. Укх шера къаьстта теркам тIабехнйтиб вайцига из культура ялара. ДIанехча шерашкарчул дукха дикагIа дIайийнай уж деррига боахамашка. ХIанз керттердар де ... лерттIа гIулакх лар.

Укх деношка тхо рейдови бригада хилар МагIалбика района боахамашка хьажкIаш малагIа хьал тIа я хьажа яха.

Конторе вийсевнача «Кавказ» колхоза керттерча агронома В. Н. Крошка сиинача сводка тIа да, 1360 гектара тIарча хьажкIех чIоагIа оасарах бIеха 88 гектари кIезиг-дукха оасар даьнна 301 гектари мара яц аьнна. ТIахьагIа гучадьлар из бакъдоацилга.

Эггара хьалха тхо дIатIаьтта участок звеньевой Н. Зарудкева я. ХьажкIаш генга кхозичаш тIахьиина кле а безаме дац кха.

Iалаьмате чIоагIа гIадаьнна оасар. Яиза я культиваци. Кхоръа а денна цхьанцианачьара ийттIа а ийттIа чIоагIденна да мугIараьшта юкъера лаьтта. Цунах ... саго нагахь ... хил хий тоха йиш йоацача ... ... хьатIадоаххада йиш йоацача улларе. Бакъда тхо хьажар бIарг ма кхоачча шьрата ... да. Цул совгIа ... хий а да уллане.

Мишта, малагIча ... дуил оаш ... хий, — ... ... агронома.

90 метр юкъера ... а йолаш хьаттара хьахIагIа йолахача диаметрах йола хий уха трубаш. ДогIан хьисапе хий деттача установкаша хий массеча ... дIаккхоаргдолаш ... уж. Бакъда ... тохара сагото ... бац укказа. Маьлхар а яха, лордаш хьуе а сена я цудухьа хьатIаьнна хьажкIаш.

— ДогIан хьисапе тоха йиш яц царна хий, хIана аьлча хьажкIий лордаш тIа дусе ялна тIадамаш докъа я яуш, йоаю хьажкIий лордаш, — йоах В. Н. Крошка.

— Харшаш а дьякха дилла йиш йолаш ма дий ер, — аьлча, уйла яш цхьа юкь а чьякха.

— Харшаш даьхачи цхьан метте ювдуоза из дIа - юха а из даржаш, — аьлар цо.

ТIаккха хаттар отт, санна йиллай из соть, нагахь санна колхозо цунах пайда эцаш ца хилча?

34 гектар долча хьажкIий кхай тIа да тхо. Лакхе вай йийшача участкал кIеззигга дикагIча хьал тIа я из, нагахь санна укхазара хьажкIий чIегIаш вокхарел сомагIа а кIеззиге лаккхагIа я хилар теркалдича. ХIаьта кхыдар шоаьь шиъ йиша мо цхьатара да. ЛерттIа кховчашъьаьц колхоза хьажкIаш дIаера агротехнически бокъонаш. Эшшача тайпара сенлкашта регулировка яь хиннац хьажкIаш дIаюош. Цудухьа хIара кIоагIача ши - кхо фийт тIесе безача пхиъ - ялх йессаб. ХьажкIаш чIоагIа листа я, ... гарттарча дейнийна сихха ... хьахь яха оаш уж.

ХIана мо из болх бе нах тоаац яхаш бале хьажкIаш ... дIаррам бе.

Дика я ала йиш йолаш цхьалагIча бригадера 57 гектар йола хьажкIаш дIайийна цхьа участок мара яцар. Геттара дика тIаьйинай цига хьажкIаш. Кхычарел дукхе цIенагIа яр уж оасара. Цхьабакъда, уж силоса лаьрхIа дийнай оаха, йоахар специалисташа. Цул дикагIа дешарий из цIена дола хьажкIаш йола участок ялата а лаьрхIа цун доалдича? Дукха ма йий боахаме силоса мара пайдана хургйоаца хьажкIаш.

Шаьрача дада «Ингушский» совхоза хьажкIаш дIайийна кхаш. Хийца хий дилла йиш йолаш да уж. Бакъда, царна юхе гIолла доагIаш хий дац. Бакъда, хий тохаш деце а воча хьал тIа яцар Х. Евлоева звенос дIайийна хьажкIаш. Укхаза хьажкIашта кулгашца обработка яь, тхо хинача дийнахьа цхьа ткъаьх саг вар оасар лелш.

150 гектара тIа йийнай звенос хьажкIаш. Дукха я уж. Бакъда, из пайдана дац уж дика хьувкъа ца йойя.

ХьажкIий хьувкъам алсамбаккхара дикагIйола способ а хиина дIаэттай квадратно-гнездовой яр. Цу тайпара дIае йиш йолаш яр уж укх совхозе а.

Квадратно - гнездовой хьисапа хьажкIаш дIае хоаш в селхашта регулировка е хоаш а цхьа саг мара вацар тха, — йоах керттерча агроном И. Гандалоева.

Тоhaи бер хоаш волча цу цхьаннега вокхарна дIахьехийтача а. Из даьдац укказа хьадхе а.

«Ингушский» совхоза дараш мо да «Алханчуртский» совхоза кхаш а. 3500 гектара тIа дIайийнай цига хьажкIаш. МугIарагIа йийнай уж укказа а. И. Гандалоев санна квадратно-гнездовой хьисапа хьажкIаш дIае хоаш нах баьар кхаш бехказа вувлар совхоза керттера агроном В. Гетагазов а.

— Оасар де а нийяхье а долалургда тхо царна кхоана дена, — аьнна тешам белар агронома.

Укх гаргарча деношка агронома шийн доши кхоачаш ца дойя дерригда механизатораша хьийга хьа.

А. И. ЕЛКИН, — халкъа тIахьожама республикански комитета инспектор. Л. В. КУРДЮК, — «Скотопром» треста керттера агроном. С. ДЖАМБУЛАТОВ, — «Сердало» газета болхло.

ПАРТЕИ ХАЛКЪЕИ ГIУЛАКХ БАХЬАН

«ЗНАНИЕ» ЕРРИГСОЮЗНИ ОБЩЕСТВА VI СЪЕЗД

Политически Iилмаи знанеш нахага дIакхачийтар, дунешта йоацаш коммунистически идеалашта, Ленина сийлахь - доккхача гIулакха тешаме хилара, уйланца, коммунистически мораль йолаш хилара, советски патриотизмаи пролетарски интернационализмаи лакхача принципий уйланца советски нах кхетам лувча партена гIо дар «Знание» Ерригсоюзни общества сийлен декхараш да. Цун мугIарашка вIашагIехийттача сий долча советски интеллигенце викалаш еррига шоай опыт, творчески низ дIаху Коммунистически партеиа гIулакх лара, Советий мехка халкъа.

«Знание» Ерригсоюзни общества ялхлагIча съезде Москве венав 1200 совгIа делегат укх тIеххьарча диъ шера бьча балха итогаш е, КПСС XXIV съездо хьалхашка оттадаь декхараш дувла, СССР хьаь 50 шу дизара кийчо еш Iайка опыт вIашш йовзийта. Делегатех совгIа съезде я Москвай, Ленинграда, союзни республикай академикай, гIорбаьнана Iилманой группа, общества активисташ, дикагIбола лектораш, министерствай, ведомствай, общественни организацей кулгалхой, партийни болхлой, военоначальникаш.

Съездо болх дIаболабир 20 июне йоккхача Кремлевски двореце. Из хьайийллар «Знание» Ерригсоюзни общества председатела академика И. И. Артоболевске. Гулбеннараша безаме тIайийпар новкъостий В. В. Гришин, М. А. Суслов, П. Н. Демичев.

ЧIоагIа тIоараш а деттаьш КПСС Центральни Комитета Политбюро юкъе йола сийлен президиум хорж.

Съезде бакъха ба социалистически мехкий Iилма - просветительски организацей викалаш. Гулбеннараша дег чура моаршал хоатт царга.

Съезда делегаташен хьашен безаме тIайийцача КПСС ЦК Политбюро члена, КПСС ЦК секретара М. А. Сусловна къамьал де дош ду.

«Знание» Ерригсоюзни обществана доккха совгIат деларца — Ленина орден яларца нов. М. А. Суслова Советски Союза Коммунистическа парте Центральни Комитета, СССР Лаккхеьарча Совета Президиума, Советски правительства цIерагIа дезача совгIатаца дег чура даькъала буиц съезда делегаташ царга гIолла общества беррига членашш.

Шийн VI-ча съезде йоагIаш «Знание» обществас енача итогаша тешал ду, аьлар цо, парте чура а арахьара а политика дIайовзийтача, Iилманеи культуранеи карагIдьнинараш дIадовзийтача, наьха къахьегама хьинари политически сиххетами лакхбара гIулакха юкъе цо доккха дакъа лоацаш хилара.

КПСС ЦК-ас дайтача моаршал тIа белгалдоаккхаш ма хилара къахьегамхошта коммунистически кхетам балара парте тешаме гIонча я «Знание» общество. Общество балха ерригача опыто хьахьокх къахьегамхой дегIауха интеллектуальни хьашташ кхоачашхоиш йIахий а вIашш бувзам а дара вахаре эшеи перспективни форма из хилар.

Общества болх вай халкъа интеллигенци болхлой классашеи колхозни ахархошцеи вIашш духовни йIаьхийра а вIашш бувзамаш чIоагIдара а хилар, лоархIаме форма я цу интеллигенце тайп-тайпара бола нах хьинарерча общественно - политически вахара юкъеозара а лоархIаме форма, из ше идейни чIоагIъяра школа я.

Шун съезд гулъяй, аьлар дIахо нов. М. А. Суслова, Коммунистически парте тьалхленца вай мехка къахьегамхоша тIагIертта а цхьан хIамана тIаерзаь а КПСС XXIV-ча съезда решенеш кхоачашъеча, ССР Союз хьаь 50 шу дизара ма боагIара накъабахара кийчлуча езача хана.

Центральни Комитетох Советски йравительстваси чIоагIа а хадданза а дIаккхь вай мехка коммунизм хьальяра никь, халкъа боахам лакхача а чIоагIача а темпашца дегIабоалабара, общественни производства эффективность лакхъяра, халкъа вахара хьал сихха тоалара тIадерзадаь хьалда дола, вIаши шоайла дувзаденна дукха гIулакхаш ду.

КПСС ЦК-ан Советски правительствая арахьара политика хадданза тIаерзаь а вай халкъа маьршача къахьегама хьалаш Iалашдара, социализм халкъий кортамукъал, беррига юкъаре машар чIоагIбара. Советски Союза низ лакхбаларои парте XXIV-ча съезде нов. Л. И. Брежнева яьча ЦК Отчетни доклада тIа оттаь машара программа кхоачашъяш вай хинаре баьча арахьарча политика балхои кIезига лоархIам бола хIама дацар дунен арене дика гIа баккхара. Вай диза ала а доагIаш ала йиш и бIарчча хьийцача дунеи халкъашта юкъера хьал тоаденнад, вай Даьхени дунен социалистически содружествай позиции чIоагIъенний.

КПСС ЦК майски Пленуме белгалдаьккха ма хилара, беррига юкъара машари халкъий кхерамалеи чIоагIъяра эша кхы а дикагIдола хьалаш хьахиннад.

Бакъда, лаьтта чIоагIа бола машар оттабара хIанз а йIаьхкхача хаиеи чIоагIеи кьовсам лоаттабе беза. ХIанз дIадоадаьдац империалистий тIема агрессе Индокитаерех Гаргарча Малхбоалерера кхуврчаш. Вайна ше ма яра йовз империализм, - из халкъа дукхьал хилар, цун политика, цун коммунизмана дукхьалара идеологи.

ХIанз цIаккха да хиннача тайпара чIоагIа эш беррига болхлой, колхозной, интеллигенци парте политика кховчашъяра тIехьара сахкетаме къовсамхой, коммунизм хьинаре хьальераш хилийтар, цар шоай гонзаля творчески инициативей йиаза дIаилар, аьнна белгалдаьккхар нов. М. А. Суслова. Цудухьа парте эгтара керттера лоархIам бу Советски общество духовно дегIайоалаяра, идейно - кхетама болх чIоагIбара, къахьегамхошта коммунистически кхетам балара.

Из хоалхаве в дукхача оагIорахьара а дехар кхоачашдара йоккха лоархIам болаш хургба «Знание» общества болх.

Шун обществано доккха новкъостал дулургда Iилча - технически прогресс сихъяра тIехь латтабеча хьовсаме хилаиза игройоацача знанешка къахьегамхой кийчбеча.

Дикка йоккха моттиг лоацаргья юкъарча идеологически балхац шеко йоацаш, шун общества балхан юкъе тIехьа тIайоагIача хана а вай арахьарча политика пропаганда. «Знание» обществана хьалхашка латт советски арахьарча политика реалистически, Iадмиларда тIара характер, цун классови, интернациональни чулоацам, дунен халкъашта юкъера проблемаш къоастаеча чIоагIа а принципиальность йолаш а из хилар, советски ... керттерча хьийтайна, дунен социализма халкъий ... империализмана дукхьаларча реакционни боламей хьаштаийт ... яххара из хилар кIоаргга а лард йолаш а дIахьоккхара декхар.

Оратора белгалдаьккхар, вай берригача идеологически балха тIехь реакционни буржуазни идеологена дукхьалара къовсам цхьанна а тайпара мелбалийта йиш йоацаш хилар. Дунен аренера хьал социализмана болча аьттонна хувцадаларца тIа-тIа дикагIа гуш да Советски Союзаи бIарчча хьайийцача социалистически содружествай тIема, экономически, политически низ бе гIертилга тIехьале йоалаш хилар, къаьстта вра отт идеологе давкъе, социализмаиен капитализмаиеи юкъе машар боацача а е цала йиш йоацача а цу давкъе къовсам.

Вай цIаккха а дицдалийта йиш яц буржуазни идеологеца хьаьдда къовсам лоаттабанза баргбоацаш хилар, цун моллагIча а гIулакхашца машар хургбоацаш советски наха кхетам баланза бартбоацаш хилар. КПСС ЦК-ас тешам тIабохийта керттердар — из да вай пропаганда тIагIортилгеи цун деваш чIоагIдар, цун эффективность лакхъяр.

ХIанзара шу — из Советски Социалистически Республикай Союз хьаьь 50 шу дуза шу да, аьлар дIахо нов. М. А. Суслова. Дунен эггара хьалхара хьахиннача дуккхача къамех латтача социалистически пачхьалкхен ах бIаь шу дуза юбилей эггара боккхача политически лоархIаме, дунен халкъашта юкъерча геттара боккхача лоархIаме событи я. Из коммунистически общество хьальеча дерригача къамий халкъий пхьоагIой, доттагIала, йоппала цIей, КПСС къамий ленински политика, пролетарски интернационализм котьялара цIей да.

Цу дезача денна кийчо ирах дIахо а идейно - кхетамеи массово - политически болх тоабара хьинаре пайда эца беза.

Коммунистически партеи Советски правительствая боккха мах бу халкъага марксизма - ленинизма идеяш дIайовзийтача, дикагIйолча Iилма уйла гайзаш цунга кхоачийтача «Знание» Ерригсоюзни обществе, цун ерригача организацей балха, лектораша - общественникаша шоаш кхо ца беш а беркате я хьетача къни.

Вай теш, «Знание» обществас шийн беррига болх вахарца, коммунизм хьальяра практикаца кхы а айхагIа бувзам болаш, партена лердача сага кхетам луча, КПСС XXIV съезда исторически декхараш кхоачашдеча кхы а доккхагIа гIо деш бергхилара.

Нов. М. А. Суслова гулбеннараша чIоаггIа тIоараш а деттаьш «Знание» Ерригсоюзни общества байракхах дIаэллар Ленина орден.

Отчетни доклад йир «Знание» общества правлене председатела академика И. И. Артоболевске.

Съезда делегатий, общества берригача члений цIерагIа цо лег тIара чIоагIа баркал аьлар КПСС Центральни Комитета, СССР Лаккхехьарча Совета Президиума, Советски правительствана къахьегамхошка политически Iилман знанеш дIакхоачийташ, коммунистически кхетам луш хьинаре болх беш доккхий гIулакхаш карагIдаларах «Знание» Ерригсоюзни обществана Даьхен деза совгIат — Ленина орден яларах.

Советски Союза Коммунистически парте Центральни Комитета вай съездага дайтача моаршал тIа, новкъоста М. А. Суслова даьча къамаьла тIа боккха мах баьб знаней пропагандистий, дукха эзараш болча нахах латтача эскара балха, массе а оагIорахьа гучедьхаи коммунизм хьальяра хIанзарча этапера практически декхараш, аьлар цо.

Вай съезд гулъяй, аьлар дIахо оратора, КПСС XXIV-съездо, СССР хьаь 50 шу дизара еча кийчоно геттара чIоагIа политически къахьегамеи хьийлар айдаьча хьал. Низ бола интернациональни дезал хинча, дукха езача партенеи цун ленински Центральни Комитетан гонахьа айхха кхотабенна, бIубенна гIа боахаш коммунизм хьальяра новкъа болх советски нах.

ДIахо оратора белгалдаьккхар, массе а оагIорахьа дегIабоалабара наха кхетам луш беча балха керттердар дуккхача къахьегамхой коммунистически мировоззрени хьахилийтар долга.

Доклада тIа белгалдоаккх, КПСС XXIV-ча съездо оттаь эггара лоархIаме йола теоретически проблемаш дIайовзийташ, парте арахьарча политикан дIахо а халкъа боахам дегIабоалабара, халкъа вахара хьал дикка тоадара

(Йистедоккхар 2-ча оагIо тIа.

Къонала цІей

КХОАНА советски кагирхой Ди дезду. Республика кагийча нахен мехкарашен ах балгалдоккха СССР а, Нохч-ГІалгІайн АССР а хьань ах бІаь шу дузача юбилен сийнц шерра хьалхьажача хьалашка. Парте XXIV съезда Дахьен экономически ма чІоагІбаран нахьа вахара хьалхе тоадаран белгалъеш нісалагІча пятилетка программе кхочашъяра республика къахьегамхоша лоаттабеча къовсаме доккхал де йиш йола бішха дика гІулакхаш карагІдиннад къоначарна а. БІаьвзарнел совгІа комсомолецаш кагирхой ва ухх шера «Пятилетина къоначар хьинаре къахьегам, товзал, керда лехарашъ» яхача боламе дакъа лоацаш, цар толаме дІаевнай «Коммунизме дала Іемале» яхача девизагІа чакхйоаккхаш хиннe лениниски зачет, комсомольски политдешара системе шоай идейно, теоретически бокъонаш лакхбеш хиннав 11 эзар кагирхо.

Къонал вай кхоаш бокъа цІенних [illegible] вай мосты. [illegible] хьалхе бІу ва къожабеш, [illegible] хьежаш, дешара тІакхуаш, кердадар хьаллоацаш хургбола гІулакх Іалашде гІерт из.

Цу йоаххона жоп а луш хІа ва кхобеш къамет къоначаш. Масала, Грозненски химкомбината, «Электроприбор» завода, Гоазкорча № 1 йолча ГПТУ, Наурски района «Победа» совхоза, Гудермесски района «Октября 40 шу» яхача колхоза комсомольцашей кагирхоший шерра дакъа лоац технически прогресага дуккхалла дешаш къастадеча, къахьегамо оюсарде лакхъеча, рационализаторски изобретательски болх тоабеча производстве, [illegible] хьагучаймоккачей цхьабира раши чІоагІъеца.

Шоай гІулакх, общественни вахар сийленца кхочашду ибераш болча кагирхоша. Царех ва Гудермесски района «Кавказ» колхоза нефтяна агроном, къона коммунист, СССР Лаккхерчa Совета депутат, Я. Арсимбиев, Шелковской района «Путь к коммунизму» колхоза трактористка, СССР Лаккхерча Совета депутат Н. Белошенко, КПСС XXIV съезда делегат, МагІалбекка бурувдеттча баьхни управление бурувдеттар А. Чилиев. Республике а доазол дехье а шоай цІи хІайоаззийтай дунен чемпионка Турищева Людмилас, Хасимиков Салмана, кхычар.

«Парте ва а доагІаш доккхал ду къоначa коммунизм хьалъе- рех, — яьлар новкъоста Л. И. Брежнева КПСС XXIV съезда парте ЦК Отчетни доклад ел. —

Вай дехкар да воай политически опыт, экономикен культурен хьалъара проблемаш къастадара опыт кердача поколенешта дІалар, кагирхошта идейни вхетам болара кулгалдар, дай гІулакх, сийлахь - воккхача Ленина гІулакх дарга сийленца дІадо цІадхьийтар де мел эшар а даш».

Комсомольски организацеша боккха терках гІаухийт кагирхой къахьегам белаш хьалхебара. Товзала турнираш, конкурсаш чакхйоах. Технически творчестви хьалкарашка дакъа лацар дІадахача шера 16 эзар къоначa новаторов. Цар сипачк рацпредложенеш 4,5 миллион сом пайда бахьар.

ХІанз вай дукхача предприятешка вІашагІъенна болх беш а къоначa рационализаторий школаш. ЧІоагІа леррийне хетам ла лаху укх тІехкьарча даха вай кагирхоша вІашн тара йола профессеш Іомаяра, шоай квалификаци лакхъяра, экономика [illegible] [illegible] кх [illegible] [illegible] специальноста [illegible] [illegible] экон [illegible] шар Іомачераш кердача шера шоазд совгІа хІана бап дьала тІех хургба.

Советски патриотизман социалистически интернационализмаш ух да йолаш дакъе ссаш кагирхой хьалхабара чІоагІа ва [illegible] тха а комсомольски организацеш хьалхенка советски халкъа революционни, тІема, къахьегама сийлен новкъоста гІоала ва [illegible]. Фестиваламаш, интернационални сийрахаш, парте а, комсомола а ветеранаш вІашагІбеттабалар, спортивни ехкар, кхидар.

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ца кагирхой. [illegible] гІулакх вІашагІехьаккхара хьоша шера бозаш хургхаш къастахой вахар, [illegible] къахьегамо гІулакхаш. Цох тайпа хургда шолла коммунизме вахар [illegible] тайпара гаргарлонга догІадаш [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] тагизацеш, еррига вай общественность, хІара коллектив, ВЛКСМ райкомаш, предприятей, колхозий советски коммунистически организацеш, [illegible] кертера дехкараш кхобчашдана тІаерзаяьи кагирхой безам тІаІоргболча тайпара вІашагІоккхьахьен хила еза.

Ший цІейга дизача толамашца лакхьаенай къона тІехье. Пятилетка шоллагІча шера не мерза толамаш доакхаргдахьарах а, СССР хьаяь ах бІаь шу дузача юбилей на сийленца лахьагІоргдаларах а шеко яц.

ЛЕНИНА ДАЬ ВАСКЕТ — ДОТТАГІАЛ

Кагирхой СССР [illegible] [illegible] тагІа [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] коммун[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] публика [illegible] организацешка [illegible] тайпара массово-политически болх бу СССР-а 50 шера юбилейнен Нохч - ГІалгІай АССР 50 шу дизаран накъадоххаш.

КПСС XXIV съезда решенеш кхочашъеш «Пятилетина — къоначар хьинаре къахьегам, товзал, керда лехарашъ» яхача балама юкъел къоначa болллеша, колхозхоша, специалисташа хьалхаре дакъа лацаро новкъостал ду советски патриотизман социалистически интернационализман уйла [illegible] [illegible] кхоллара.

Республикерча 108 эзар совгІча тІаминагача сагох йоІох, цу дахьъе 80 эзар комсомольцо дика [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] гІча къоначa производственнико, хаьал хьалца кхоачашъяй Ц ИйЦтала заданеш.

Дуккха керда [illegible] гІулакхаш вІашагІадахьарш Ленински [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] «Балха сиеве

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] консервни завода [illegible] [illegible] [illegible] 115 — 120 процент [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Республике вІашагІъенай 600 совгІа комсомольско - кагирхой коллектив, царех дуккхаьраш тайп-тайпарча къамех латташ а. Цу коллективашка [illegible] [illegible] мехкарийн къахьегамца хьалхебара новкъостал ду. Вай, мукха коммунизм хьалъяра интернационални доархІам, хІара къоначa саго хьегача къин ЯеархІам дукхаза вай Дахье цІоагІъяра мал боккха ба кІоаргагІа кхетабара.

Кагирхошта кхетам луча хана комсомола комитеташа кхетамна наьха эц советски халкъий истерийча революционни, тІема, къахьегама традицеех. Боккхача доархІамо а ВЛКСМ 50 шу дузаш йилла [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] вІашагІбетталу, истории обществоведенен урокаш ю. СССР-е дахача вежарашца долча халкъий искусствах [illegible] дикагІйолча [illegible] [illegible] пагалда яр дукъа кагирдаща

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] дезду, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] таяь «Тоале ca республика!» яхача халкъа творчества телевизионни фестиваль. Цу фестивале дакъа лацар художественни самодеятельноста 2.900 коллектива 46 эзар совгІча саго. Дакъа лацар 70 [illegible] — кагирхой. Фестиваль чакхйоаккхача юкъагІа хьагучаьнай иттан керда къона таланташ, зрителий безам дуккхагІа хІабадаш яр самодеятельни артистий выступленеш, кердача, художественно дикагІча, вай Дахьен сийлах хозала, советски саг духовно вІаьхий хилар хьахьокхаш йолча произведенешца вІаьхий хиннай художественни самодеятельноста коллективий [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] дикагІйолча самодеятельни коллективашка хьежача тха бовхьаша дог тийшар къамий халкъа творчества традицеш [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] хилар.

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Черски-Балкхарой [illegible] [illegible] царча доазон тІа уллача [illegible] яхача бурувдеттача участке МагІалбикен Сунжански районашкара кагирхоша малав ца ховча салтечоа обелиск отташ. Цу юхе [illegible] рашта йолча шин республикерча кагийча нахен мехкарашен дув бІаьб доккхагІдалча нохкъла сийлахача традицешта дами тешаме хила яьнна.

Наьсарен районера комсомолцаши пионераши къахьегна чІоагІа йоахо ен хьож фашистски гІаьракоша тІом беча дала вийнача летчика В. Юдина кашага. Шоай следопыт [illegible] [illegible] хана кастта [illegible] [illegible] кагирхой ветеранаш. [illegible] юкъе хаддана, боккха болх барах къаьстта барах ала [illegible] дозагІа хьинар долча энтузиаста, Дай-мехка тІема ветерана, ВООПИК Наьсарен отделене председатела Т. Х. Мальсагович.

Будапештски 317-ча Красна-знамени дивизе баьча тІема ненкагирхой пе[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] районе.

[illegible] [illegible] интернациональ[illegible] [illegible] [illegible] ВЛКСМ обкомо кІезига лорерхой [illegible] доазол дехьа [illegible] [illegible] [illegible] кагирхоша 1971 шера [illegible] [illegible] [illegible] мехка чуваьд [illegible] [illegible] [illegible] 300 совгІа къона производственникаш гІоргба доазол дехьарча мехкашка.

Айхха бувзамаш товсаш латт вай областной комсомольски организацеи Венгри [illegible] [illegible] [illegible] обласа кагирхой Коммунистически Союзе юкъе. [illegible] доттагІашна хьийха кастта Комаромски областе йода Нохч-ГІалгІайчен кагирхой делегаци.

Нохч - ГІалгІайчен [illegible] 50 шу дизарца дувзденна кагирхошта юкъе шоаш беш йола беррига [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ческий болх хІанз парте XXIV съезда решенеш дІахо чакхьхара, нІсалагІча пятилетка шолгІа [illegible] [illegible] [illegible] аз [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] социалистически [illegible] [illegible] толаме кхоачашдара тІаберзабаьб республикерча комсомольски организацеша.

А. МИТРОФАНОВ,
ВЛКСМ Нохч - ГІалгІай обкома пропаганди культурно-массови балхан отдела заведующе заместитель.

КОМСОРГ

Гудермеса машинаькъа юкъерча школа чакхъьаккхачул тІехьагІа Ерригсоюзни юридически института Краснодарски филиале заочно деша лаьрхІар Виситаев Бадрудина. Цхьабакъда конкурсах чакхваланзар.

— ТІакха хІана фу де дага ва, хьо? — хаьттар цуга дас Айндо.

— ХІанзарчоа болх берба, — аьлар Бадрудина, — дІахо гургда вайна фу де деза. — Хьо волча предприяте балха дІавадаргвий со? — хаьттар цо, кІезига уйла а яь.

Дукха за я Айндо № 2 йолча Грозненски пассажирски автобазана филиала Гудермеса гараже кулгалхо вола механик волдш хІаьъета.

Дас жоп делар, — тхона-м эш вах.

Иштта дацца пхьан предприяте къаьхьега валалу Бадрудин. Цига Бадрудина, эзаслар шин керда специальность. Садъерлам болаш я хала а да, масала, автомашина чот йоацаш дукхача электрооборудоване проводашта юкъе замыкани хилара бахьан гучадаккха. Цхьайолча хана массехк сахьата проволашка хьежащ валла везаш хулар Бадрудин хатар кхинна моттиг хьалаха гІерташ.

ХІаьта хІанз Бадрудин говза автоэлектрик ва. Дукха хало дийра цо цу тІа кхачале. Автоэлектрика ученик волаш болх бир. Цхьабакъда дукха ца яьлла из Іомале везаш хиннa саг балдара дІа а хаха хьехархо воацаш вицар. ТІакха Грозненски автошколе пхе бетта деша вохийт Бадрудин.

ХІанз пхелагІа разряд йолча автоэлектрика ва Іемабу ученикаш. Цул новкъостала автоэлектрика говзал Іомаяьй Салтыханов Ахьмада, Мадиев Рамзана, Сулейманов Вадуда.

Автотранспортни предприяте Бадрудин сий деш а везаш я ва. ДІадахача шера КПСС членалла хІанийца не коммунисташа. Комсомольцаша шоай организацена кертe отталава Бадрудин. Эгарa хьалхо комсомольски организаце мугІараш шердаргара дІабовлабе лаьрхІар не шин болх, предприяте болх беш дукха кагийнах а мехкарий а хилча кхе саг дара комсомолец ца хилар нийса доацдаргга кхетадир цо.

Беседаш, собранеш лучух тІехьагІа каст-каста ВЛКСМ мугІарашка шоаш дІалацар дехаш заявленеш тела баьлар кагирхой. Массехк бетта комсомола членалла итт совгІа саг хьайнар. Царна юкъе бар болх дика а беш общественни, вахаро хьинаре дакъа лоацаш бола кагирхой Мадиев Рамзан, слесарь Хамзаев Зайпди, агрегатни меха болхлой Цунаев Махьмад, иштта кхыбдаш.

Бадрудина къаьстта ду[illegible] ика тереа ю комсомольски собранеш хал хьинаьх чакхъяхара. Цига дуц производства, кагирхой кхетам лакхбара, культурни салаІара кертера дешаш.

Масала, кагирхоша дика дакъа лоацаш чакхъьяьлар комсомольцаша ВЛКСМ устав кхоачалдарал производстве хьалхе лелаяраи хетаьх хинна комсомольски собрани. Из собрани баккхадиа лоаркІам болаш хилар комсомольцаий къахьегама дисциплина чІоагІъеча. Хьалхе моттигаш нийслора хаьттаьа комсомольски нийслар хьа ца лучу, балха тІехьбуйлаш. ХІанз нийслац уж кхоачамбоацараш.

Балха квалификаци лакхъяра ядаваш ю. Комсомольцаша из дика кхетаду. Царех дуккхагІбараш сайрийнара школа чакхъьяьккха ба, хІаьта юкъера образовани йоацараш сайрийна деша багІа. Хамзаев Хьасана сайрийнара школа дьккхачул тІехьагІа заочно дийша машинаькъа техникум хьаккхар, хІаьта Р. Мадиеви В. Сулеймановн № 23 йолча сайрийнарча школе деша багІа.

Виситаева а хьаьхІад института деша дІа а этта шин говза лаяхье. Иштта хила а веза кагирхой тІьамада.

И. АСТАХОВ.

ЕРРИГСОЮЗНИ СУББОТНИКЕ

Тахан ВЛКСМ ЦК бюро сопартa хьежжа доакъар Іалашлара Ерригсоюзни коммунистически субботнике арабаьннаб вай мехкара комсомольцаши кагирхойи.

Юрта боахама къахьегамхоша из лоархІамо болх беча новкъостал деш хургба городашкарча фабрикашкара, заводашкара, учрежденешкара бахкха эзараш кагирхой. Цу гІулакха хьалхе лела кийчлуш динна юхвьашкара комсомольски организацеш, ВЛКСМ райкомаш, горкомаш. Массанахь из субботник чакхдаккхара лаьрхІа штабаш вІашагІъехкар, бе безача балла боараш белгалбеши из чакхбаккхара иах вІашагІтохешн хилар уж.

Тахан республикера ялх эзар гаргга вІамига саги йоІи хургъя йол хьоkхача, сенаж кийчъеча, силос кІоагашка йоллача къахьегаш.

Юртахошта новкъостал дара чІоагІа оарцагІбаьннаб город Гудермеса кагий нах мехкарий. Города предприятешкара, учрежденешкара эзар сaг вахийтав доакъар чуацара деча субботнике. Цу района новкъостал деш хургба город Грозный Октябрьски районера мехкдаьттахой. Иштта дика хьаллаьцад из гІулакх Шелковской районе. Цига коммунистически субботнике тулбенкачар 55 гектара тІара йол хьекха, 65 тонн доакъар прессоваян ва дІаоттаде, фермашта юхе хьатІаьза 350 тонн йол дІаоттае лаьрхІад.

А. ПЕНЬКОВ,
субботник дара йолча республиканска штаба председатель.

Электромеханически завода комсомольцашткен кагирхоштен каст-каста докладаш, беседаш еш хул завода парткома член Попов Александр Данилович. Къоначарне дувца шортта долаш ва коммунист. Из къахьегама ветеран ва. Сийлахь-боккхача Дай-мехка тІом тІа дакъа лоацаш хиннав.

Ши шу да хоа. Попов комсомольски политпроса кружока пропагандист вола. Цу кружокера цхьайтта комсомолец тІехьарча хана парте членаллен кандидатал лен дІанийцаш Ши. — Л. Коржй, Л. Ребенкова ВЛКСМ Октябрьски райкома членаш ба, А. Черныш райсовета депутаталла хержав. Кагирхоея цхьабараш хІанз политинформатораш, агитатораш, ба.

Шоай вахар довзаш а, цун йоакхо еш а волча наставника чІоагІа тІера ба кагирхой.

СУРТА ТІА: аьрдехьара аттехьа — коммунист А. Д. Попов комсомольцашца Ю. Панковица, Л. Ребенковица, В. Левченкоца беседа еш ва.

Дукха ха яц Грозненски химкомбинате Назарова Мария болх бе йоллалена. Профессионально-техническа училища чахх а яьккха специальность, йолаш из хинналое а юкхьанца болх хийша къобе вІаштІехьдалацар. Цхьабакъда Мария ше хьалаьца гІулакх мела дутдчарох яц, хІаьта из кхетадер хьахьеха, зиначча мотте гІо до шортта гонахье новкъостий а бар. Цудуьхь хІанз № 16 йолча цеха аппаратчица йола из шоай коллективе хьалха латтала болхлошкара хьокхам а оацаш дена ший хьайоагІа.

Коллективе вахара юстара гІерташ яц Мария, цудуьха хІанало дика дІатаръеннай из цун вахарца, шийна тІадилла декхар кхоачашдара тІера йолча цунца, общественни вахарца дувзаденна цхьаццадола гІулакхаш тІадехха цаха шестерапа, хІаьта цо уж дикиа, гІалат долаш кхоачаш а ду.

СУРТА ТІА: Грозненски химкомбината къона аппаратчица Назарова Мария.

С. ХИТАЕВА сурт.

ХАЛОНЕХ КЪЕХКАЦ

Іе къахьегарга хьежжа мера хургдац лаьттан тІера чудаьхьа беркат а. Сунженски района XIX партсъезда цІерагІча колхоза комсомольско - кагирхой комплексни кхаш леладеча бригада коллектива из гІулакх бахьан кхоссам лоаттабеш я укх юбилейни шера.

Кагирхой цІакха хиннебац халонех оагІув озаш. Цар моллагІа доле кІамe бІу ца къожабеш чакхдовлаш. Уж дика вомалац шоаш йоашаш ба тха бригадере дукхагІбола комсомольцаши кагирхойи.

НісалагІча пятилетка шоллагІча шера колхоза кхаш лeладерашца цхьана доккхийн бахтамаш декхараш тІайийцад тха бригада коллективо а. СССР хьаяь 50 шу дузача юбилейна Нохч-ГІалгІай АССР хьаяь 50 шу дузача деннаш наькъедоххаш дикке пхиьхе лаьрхІад эша лаьтта лeладара культура. Цунга де мера кхоачашде йиш хургьац тІанийца социалистически декхараш а. ХІаьта уж укх тайпара да: кІа гІера гектара тІера 25 центнер чуца, хьаькІай силос — 100 центнер, свекла — 200 центнер, ябакхаш — 200 центнер, ч. кх. дІ. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] дедилга болгалдича хоргда цу хьоккамашка кхача этта хургдоаццаре.

Цу тайпара [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] латта. Цига бригада коллективо гІулакх деш хьалкхоаш йола культураш дика догІаннай. ХІаьта ялц тха хьаллашка геттара дика хьанчад. Цу хІамо тхо нив ивы а совбоах, из оахе хьийга къа эзьа ца дийнилга да.

Дукха ха я Николай Лежейко тха бригаде къахьегаш вола. ЦхьоаллагІча класса механизатор ва из. Балха тІера ва Николай, гІуленга а кийча ва. Дика гІулакхаш нІеанга дешац цох. Цудуьха цІерагІа сий даь республикерча ВЛКСМ XVI съезде боламчаь делегаташца вахийтар из. Массадолча хІамах из сехетеш вола ва даь оаха Николайна тІадеха чоалхаенаГІа безектохемагІа, доле гІулакхаш.

1971 шера тІехдика толамаш доагІача тха бригадена ВЛКСМ ЦК ЦІе вымпел делар. Из дикаш вовгІат луш къаьстта белгалъякхар Полянске Владимира кургаду хьакІаш ледио эвено. Иштта дика хургкъам кхеба лаьрхІа а цул вами укх шера а. Йоккха ецо а барт болаш а цар коллектив. Цудуьхь хоттамца, кхача боккхавира [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] нoца социалистически якъе яьнна къовсам лоаттабош а. Рошкин [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] цаш: Пантелиев Александр, Зорин Алексей, Злобицын Александр, Провоторов Александр. Болх дика баьраш совгІа къаьстта тешшаме кхоачашду цар шоашта тІадеххa общественни гІулакхаш.

Дукацергда ва уж культураш лерттІа хьалкхеяра тха механизаторашка чакхдахьеча баха.

1971 шера ялат чуцашше а тха аьтта хьаьнде доладелар. Хаммахье хьатІаззар мел эша уробренаш. Уж хаммахье я кхашка яхар. ВІасти яьлча районе эггара хьалхьарчаца, егрегенически дикадолча хьакхаргий доладиния тахцаш хаьа.

ХІанз тха ялат чуцара тІехьарча кийчо еш де. Эшаш мел йола техника тоаяь латт, звеноашта, хІара механизатора шин-шин де дазар дІакьйтад.

Б. БРЦЫНЕ,
Сунженски района XIX партсъезда цІерагІча колхоза комсомольско-кагирхой бригада бригадир.

Кагирхошта хьоикхам тол

Дукха ба тха заводе шоашта [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] деш бола комсомольцаш, кагирхой. ТолашагІбарий цІераш йоа[illegible] [illegible] [illegible] хьоа[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] механически це[illegible] автом[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Советски Эскар[illegible] гІулакх давуш тІехьагІа тха завода механически цеха балха хІттар из. Цу хана дена дига шу [illegible] [illegible] вІаьхм [illegible] [illegible] къахьегама вахара лоархІаме болваш хиннай. Из дІаннийца парте мугІарашка, хІанз цеха комсомольций вожакалла хьожав. Цеха комсомольски организаци а цун секретара а болх дика лелар дукхача дахьъе цун заместитела Аушева СветІанах тейша да.

Комсомольски балхах дика ха йоал завода ВЛКСМ комитета «Комсомольски прожектора» штаба начальника Медведева Валентинай. Цудуьха коллектива производства вахара [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] дахара тохалуш а ба штаба членаш.

Ш[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] комсомольски организаце секретара, татарина Гизатулин Рашида, механически цеха [illegible] [illegible] Улигов Хамисмена, завода дикагІболча слесара, гІалгІачо Котиев Ахьмада.

Тайп-тайпарча къамех болча шира вежарий хьесапе производстве вІашн новкъостал ду. ГІайат хаьнар нийсача наькъа тІа хоавкх. Цудуьха ба уж мел болаш хьалхьажа этта декхар кхоачашдулуш.

М. КОТИКОВ,
Малсарерча «Электроинструмент» завода ВЛКСМ комитета секретарь.

ПАРТЕИ ХАЛКЪЕИ ГІУЛАКХ БАХЬАН

(Йистедолалар Доладу 1-ча оагІув тІа).

тІаберзабаь КПСС нахь практически кхоачашбеча доаха толашаш хаддаза а кІоаргга а дІадовлийташ кхы а хьинарегІа болх общества организацеш бе декхарийла хилар.

Тахан воай съезда езача трибуна тІара вай дІахьайкалу, аьлар И. И. Артоболевски, парте ЦК майски Пленума решенеш, советски халкъа хьашташа махкхара, еррига дунен тІарча машара гІулакха дукъа парте XXIV-ча съезда оттадаь араьхьарча политика нийсъ цхьа лостам болаш тІагІерттан вІаьхеш КПСС ЦК-ас, цуй Политбюрос, КПСС ЦК Генеральни секретара новкъоста Л. И. Брежнева кІаьд це луш а хадданза а беш бола болх общества членаша, еррига интеллигенце чІоагІа хьаллоацаш могабеша хилар.

Оратора дика доагІаш дийцар халкъбоахама декхараш кхоачалдеча «Знание» общество боккха доархІам болаш хила езаьга.

Къамаьл даь чакхвоалаш И. И. Артоболевске КПСС ЦК-ана тешам белар «Знание» Ерригсоюзни общества членаша шоай беррига низ, хьинар, опыт КПСС XXIV съезда исторически решенеш кхоачашъяра дІалургхилара. ТІехье тІайоагІача хана а цар доккха декхар хеташ нахага дІахоачийтаргья марксизма-ленинизма идеяш, Іилма знанешца хийцдергда хьакъ, сахьетаме хургболаш кхетам лурьба коммунизм хьалъерашта.

* * *

Общества ревизионни комиссе доклад еш цун председатела экономически Іилмай доктора И. Д. Злобина къамаьл даьчул тІехьагІа прение йолаелар.

Съезде къамаьлаш дир СССР Іилмай Академе член - корреспондента, РСФСР «Знание» общества правлене председатела И. Ф. Образцова, СССР Іилмай Академе вице - президента академика М. Д. Миллионщикова, армие инарала, Советски Эскарен ТІема - Форда Флотен Кертерча политически управлене начальника А. А. Епишева, СССР Іилмай Академе член - корреспондента «Знание» общества Московски городской организаце правлене председатела М. А. Прокофьева, УССР Іилмай Академе член-корреспондента, Украински ССР «Знание» общества правлене председатела И. И. Кондиленкос, СССР Іилмай Академе член - корреспондента, СССР Лаккхерча юкъерча специальни образоване министра В. П. Елютина. Белорусски ССР «Знание» общества правлене председатела профессора Н. М. Мешкова, Алтайски края Павловски юкъерча школа хьехархочо П. А. Артеменкос, СССР Іилмай Академе член-корреспондента, «Знание» общества Ленинградски организаце правлене председатела М. С. Зеерова.

Делегаташка моаршал аьш къамаьлаш дир вежарзийха долча мехкашкара баьхкача безаме тІаьийцача хьаьшаша К. Братанова (НРБ), Д. Вонишка (ВНР), Э. Лейбница (ГДР).

* * *

21 июне съезде дІахо общества правленен ревизионни комиссеи отчетни докладаш йийцар.

ГуйрниИнарча заседане къамаьлаш дир Узбекски ССР «Знание» общества правлене председатела М. М. Муминова, СССР Министрий Советерча кинематографе Комитета председатела А. В. Романова, Казахстанерча исторически Іилмай доктора А. Б. Турсунбаева, Грузински ССР «Знание» общества правлене члена В. З. Гуниашвили, Азербайджански ССР «Знание» общества правлене члена Г. Б. Абдуллаева, Молдавски ССР «Знание» общества правлене председатела И. К. Вартичана, ВЦСПС секретара Л. А. Земляниковас. Ворошиловградски тепловозаш деча завода общества юкъьанарча организаце председатела Л. П. Голоеачевас, ВЛКСМ ЦК секретара Л. И. Матвеева, СССР ДОСААФ ЦК председатела аьнаце инарал - полковника А. И. Покрышкина, Литовски ССР Іилмай Академе член - корреспондента В. Ю. Ниишкаc, Латвийски ССР Іилмай Академе член - корреспондента В. А. Штейнберга, академика В. А. Амбарцумяна, Киргизски ССР Іилмай Академе академика А. А. Алтымышбаева, Таджикски ССР Іилмай Академе академика М. С. Асимова, СССР писателий Союза правлене секретара М. К. Луконина, кхычар.

Делегаташка моаршал аьш къамаьлаш дир социалистически мехкашкара баьхкача безаме тІаьийцача Хо Бон Гира (КНДР), Ч. Сэнгэтера (МНР), Л. Чернопус (СРР), А. Несвадбес (ЧССР), З. Рыбкина (ПНР), С. Доброславлевича (СФРЮ).

* * *

22 июне, съезда тІехьарча дийнахь отчетни докладаш йоацаш къамаьлаш дир «Знание» обществе Московски Пачхьалкхан университета организаце председатела, Украински ССР Іилмай Академе академика Б. В. Гнеденко, СССР НТО Ерригсоюзни совета председатела академика А. Ю. Ишлинские, Мински моторий деча завода директора В. А. Решкова, академика Б. М. Кедрова.

Академика И. И. Артоболевски тІехьарча къамаьл даьчул тІехьагІа, съездо дика барт а болаш могабир «Знание» общества правлене болх, отчетни докладагІа бола сооцам тІайийцар, ревизионни комиссе отчет могабир.

Съездо хержар общества правлени ревизионни комиссеи.

ЧоагІа раьзо хийна тІайийцар делегаташа Советски Союза Коммунистически парте Централни Комитетага доьхьайта моаршала письмо.

Цу тІехь чакхбаьлар съезда болх,

(ТАСС).

«СЕРДАЛО»
2-гІа оагІ. 24 июнь, 1972 шу.

Къонала цІей

К ХОАНА советски кагирхой Ди дезду. Республика кагийча нахеи мехкарашей из белгалдоаних СССР а, Нохч-ГІалгІай АССР а хьаъь ах бІаь шу дузача юбилея сийна шерра иаъ яьржача хьалашка. Парте XXIV съезда Дахьки экономически иня чІоагІбаран поьха вахара хьалаш тоидаран белгалъь кІаслагІча пятилетка программа кхоачашъяра республика къахьегамхоша доаттабеча къовсаме доккхал де йиш йола башха дика гІулакхаш кагаІдийнад къоначаша а. БІаьзарнел совгІа комсомолеци кагирхои ва укх шера «Пятилетка — на къоначар хьинаре къахьегам, товзал, керда лехараш» яхача боламе дакъа лоацаш, цар толаме дІадаьнай «Коммунизме даха Іомале» яхача деалзагІа чакхйоаккхаш хинна ленински зачет, комсомольски политдешара системе шоай кхейна - теоретически болам лакхбеш хинна 11 эзар кагирхо.

Къонел вай кхолие йолга цІаккха дицдолийташ яц вай партан. ХІаьта кагирхой халонех бІу ца къожабеш, даим хьалхашкаьа хьежаш, дешара тІакхваш, кердадар хьаллоацаш хургбола гІулакх Іалашде гІерт из.

Цу йоакхоша жай я душ низ ца кхобеш къахьет къоначаш. Масала, Грозненски химкомбинатаь, «Электроприбор» заводаь, Гроззерча № 1 йолча ГПТУ. Наурски района «Победа» совхоза, Гудермесски района «Октябра 40 шу» яхача колхоза комсомольцаши кагирхошей шерра дакъа лоац технически прогрессаца дувзаленна дешаш къестадеча, къахьегама онсарде даккъеча, рационализаторски изобретательски болх тоабеча производства резервий къегучайоалачей кхоабара рейдий ч1оагІъечей.

Шоай гІулакх, общественни декхар сийленна кхоачашду аьраш болча кагирхоша. Царех ва Гудермесски района «Кавказ» колхоза керттеча агроном, къона коммунист, СССР Лакхехьарча Совета депутат Я. Арсамбиев, Шелковской района «Путь к коммунизму» колхоза тракториска, СССР Лакхехьарча Совета депутат Н. Белоненко, КПСС XXIV съезда делегат, МагІалбика бурувдеттача балхий управлене бурувдеттар А. Чилиев. Республике а доалол дехьа а шоай цІи чІейоозийтад дунен чемпионаша Турищева Людмилас, Хасимиков Салмана, кхычар.

«Парте де а доагІаш доккхал ду къоначи коммунизм хьалльелаз, — аьлар ноккъоста Л. И. Брежнева КПСС XXIV съезда парте ЦК Отчетни доклад еш —

вай декхар да шоай политически опыт, экономикеи культуреи хьалъяра проблемаш къестаяра опыт кердачу поколенешта дІадалар, кагирхошта идейни кхетам балара хулгалдар, цьай гІулакх, сийлахь - воккхача Ленина гІулакх парга сийленца дІахо дІахьийтара де мел эшар а деш».

Комсомольски организацешна боккха теркам тІаухийт кагирхой къахьегам безаш хьалкхебара. Товзала турнираш, конкурсаш чакхйоах. Технически творчества хьажарашка дакъа лаьцар дІадахача шера 16 эзар къонача новаторо. Цар еннача рацпредложених 4,5 миллион сом пайда баьлар.

ХІанз вай хуккхача предприятешна вІашагІъехки болх беш я къоначаи рационализаторий шоолаш. ЧІоагІа лоархІаме хеташ ле ладу укх тІеххьарча хана вай кагирхоша вІаши тара йолд профессеш Іомаяра, шоай квалификаци лакхъяра, экономика дикагІа йовзара тІадерзадах гІулакхаш. Царех хьалхаш бІарг шин я кхаь я специальносташ йоах. Де дові ба, хІаьта экономически декхар Іомадераш кердача шера шоаза совгІа хІана бик аьнна тІех хургба.

Советски патриотизман социалистически интернационализман уйла йолаш дакъе ела кагирхой хьалкхебара чІоагІа ьттувоалийташ я комсомольски организаций хьалхьекна советски халкъа революционни, тІема, къахьегама сийлен моттигаша гІалла ю шекхоаш, фестиваляш, интернациональни сийрохаш, парте а, комсомола а ветеранашца вІашагІбеттабалар, спортивни аьхьаш, кхидараш.

Къахьега, дема ... дика сардІа, сискардаме ... хІанз лоаш ба кагирхой. Из гІулакх вІашагІехьадаккхара ... бокх хургдаш кагирхой вахар, цар къахьегама гІулакхаш. Цох тоба хургда невада коммунизме шарк веза сег масса тайпара гармонически хІаIма ... Цу йоаьза... оттадар. Вай общественность, хІара коллектив, ВЛКСМ райкомаша, предприятей, колхозий совхозий комсомольски организацеша чакхйоах мероприятеш хІара вай хьаланийне латтачо керттера декхараш кхоачашдара тІерзаьна кагирхой безам тІагІоргболча тайпара вІаштІехьъьхни хила еза.

Ший цІейга дикача толамашца наькъена къона тІехье. Пятилетка шоллагІча шера по кенал толамаш доккхертхиларах я. СССР хьаъь ах бІаь шу дузача юбилея ца сийленна мидагІоргхиларах а шеко яц.

ЛЕНИНА ДАЬ ВАСКЕТ—ДОТТАГІАЛ

Кагирхой СССР хьалхай доттагІален пролетарски интернационализман уйланца хьалкхебаьт коммунистически кхетам баларах дІахада йиш йолца дагъе да. Республика комсомольски организацешка масса тайпара массово-политически болх бу СССР-а 50 шера юбилейнан Нохч - ГІалгІай АССР 50 шу дизаран накъадолхаш.

КПСС XXIV съезда решенеш кхоачашъеченна «Пятилеткана — къоначар хьинаре къахьегам, товзал, керда лехараш!» яхача боламе юкъеи къонача болхлоша, колхозхоша, специалисташа хьинаре дакъа лацаро новкъостал ду советски патриотизман социалистически интернационализман уйла дег чу йоссара.

Республикерча 108 эзар совгІал вІашигача сагон йоІеи, цу дакъъе 80 эзар комсомольцо дика дІадаьннай Ерригсоюзни Ленински зачет, кхоачашъьай «Коммунизма деша Іомале» аха хІара шин-шин кадлексий ... 3 эзар совгІа къонача производственника, ханал хьалха кхоачашъьай II квартала дадаьнеш.

Дукха керда лайрале гІулакхаш дІадолададьраш Ленински вахета доаттошкхой да. «Балха смена хадзик — сахьат хьалха» яха инициатива дІайолалаь Ассиновски консервни завода къоначча бахархоша. ХІара деннара норман 115—120 проценг дІкачашъьа цу цеха коллектива.

Республике вІашагІъелла 600 совгІа комсомольско - кагирхой коллектив, царех дуккхаьрашт тайп-тайпарча цьамех латташ я. Цу коллективашка жагий нахи мехкарийи къахьегамца хьалкхебаро новкъостал ду вай мехка коммунизм хьалъяра интернациональни лоархІам, хІара къоначагаго хьесача къин лоархІам дукхаеза вай Дахке чІоагІъяра мел бекка ба кІоаргагІа кхетабара.

Кагирхошта кхетам лупа хана комсомола комитеташа кхетамца лайда ер советски халкъий йІахьийча революционни, тІема, къахьегама традицешех. Боккхача лоархІаче я ВЛКСМ 50 шу дузаш йилла Нохч - ГІалгІайчен комсомол истори музей. Цхьаза пионерала дІачуяьбу, комсомольски билетах дІайтел, пхоттен комсомолей йитераьашца вІашагІбетталу, историей общественне уроках ю. СССР-е дахача вежаралха долча халкъий искусствах литературах дикагІйолча произведенешта пропаганда яр дукъа кагирхошта юкъе читательски конференцеш, книжни выставкаш ю, вале йола дезду, кинофестивалаш ю.

Республика культурни вахаре лоархІаме событи а хинна дІадоттар СССР хьаьь 50 шу дизара хетаяь «Товза са республика!» яха халкъа творчества телевизионни фестиваль. Цу фестивале дакъа лаьцар художественни самодеятельноста 2.900 коллективерча 46 эзар совгІча саго. Дакъа лаьцарех 70 процент — кагирхой. Фестиваль чакхйоаккхача юкъагІа хьагучаьннай цтташ керда къона таланташ, зрителий безам дуккхагІа тІабодаш яр самодеятельни артистий выступленеш, кердана, художественно дикагІча, вай Дахки сийлен хозади, советски саг духовно вІаьхий хилар хьахьокхаш йолча произведенешца йІаьхий хиннай художественни самодеятельноста коллективай репертуар, вай мехка халкъий доттагІаца доттагІал хестаду.

Назрани, Сунженски, Малгобек-Юрта, Урус - Мартана районий дикагІйолча самодеятельни коллективашка хьежача тха боккъонца дог тийшар къаьний халкъа творчества традицеш беча лораеши творчески легІакхуваш хилара.

ЧІаргІайн шира кхьастта болх кхедда лоархІаме ба комсомольски организацеша а истории культура памятникаш лорадеча Ерригроссийски общества отделенеша а хІаьхапна йиц бола болх. ДІадаьча шу чайзуенаш Черкяй-Балкхарой республикацарча доазон тІа уллача Харабедзин яхача бурувдеттача участие МагІалбикен Сунженски районашкарча кагирхоша малав ца хоача салтечоа обелиск оттавьй. Цунна юхьа вежарашка йолча шин республикерча кагийча нахеи мехкарашеи дув биаьб доккхагІолча ноахала сийлахьча традицешта даим тешаме хила аьнна.

Назрани районера комсомольцаши пионераши къаьстта чІоагІа йоакхо еш хьаж фашистей гІаьрахошца тІом беча хана вийнача летчика В. Юдина кашага. Шоай слетиш, собранеш йолча хана каст-каста укхаз гулду кагирхой, ветеранаш. Кагирхошта юкъе хаддаьза, боккха болх барах къаьстта баркал ала лоъ дагІа хьинар долча ВООПИК Назрани отделене председатела Т. Х. Мальсагова.

Будденовски 317-ча Красно-знаменни дивизе беъча тІема новкъа гІолла лехь кагирхой поход а дерхІ комсомола Сунженски райкомо.

Кагирхошта интернациональни кхетам балара ВЛКСМ обкомо кІезига лоархІам бац доазол дехьа туристически путевкаегІа кагирхой ахийтара а. 1971 шера доазол дехьарча 10 мехка хиннад вай республикера 270 эІамига сагий йоІи. Укх шера 300 совгІа къона производственникаш гІоргба доазол дехьарча мехкашка.

Айхха бувзанаш товсаш латт вай областной комсомольски организацеи Венгре Комаромски областа кагирхой Коммунистически Союзаи юкъе. Венгерски доттагІашта хьийха кастта Комаромски областе йода Нохч-ГІалгІайчен кагирхой делегаци.

Нохч - ГІалгІайчен автономе 50 шу дизарца дувзаденна кагирхоша юкъе шоаш беш бола беррига организаторски идейно - политически болх хІанз парте XXIV съезда решенеш дІахо чакхъяхара, кІаслагІча пятилетка шоллагІча шера планаш СССР ах бІаь шу дизара сийна тІаьхьа социалистически декхараш толаме кхоачашдара тІаберзабаьб республикерча комсомольски организацеша.

А. МИТРОФАНОВ.
ВЛКСМ Нохч - ГІалгІай обкома пропагандаи культурно-массови балхен отдела заведующе заместитель.

лек дІайнйа. Шиъ — Л. Коржи, Л. Ревенкова ВЛКСМ Октябрьски райкома членаш ба. А. Черниши райкома политдешара депутателла керхжов. Кагирхоех пхьабарш хІара политинформаторш, агитаторш ба.

Шоай вахар доозаш а, цун йоахко ен а вола наставника чІоаргІа тІера ба кагирхой.

СУРТА ТІА: аьрцехьара вуттехья — коммунист А. Д. Попов комсомолхошца Ю. Панкова, Л. Ревенкова, В. Левченко беседа еш ва.

КОМСОРГ

Гудермеса машинникъа юкъера школа чакхъьаькхачул тІехьагІа Ерригсоюзни юридически института Краснодарски филиале заочно деша лаьрхІар Виситтаев Бадрудина. Цхьабакъда конкурсах чаккваланзар.

— ТІаниха хІанз фу де дага ва, хьо? — хьаттар дунга дас Айнде.

— ХІайзарчоа болх бергба, — аьлар Бадрудина. — дІадо сурга вайна фу де деза. — Хьо вовча предприяте балха дІадаргий са? — хьаттар цо, кІезига уйла а ца.

Дукха ха я Айнде № 2 йолча Грозненски пассажирски автобоахама филиале Гудермеса гараже воккхагІа вола механик волаш къахьега.

Дас жоп делар, — тхона-м эш вах.

Иштта дьаца пхьон предприяте къадьега ваьалу Бадрудин. Цига Бадрудина, оаьелар ший керда специальность. Санкьердам болаш а хила а за, масала, автомашина чот йоаоцаш дуккхача электрооборудоване проподаиты юкъе замыкани хилара балхаш гучадаккха. Цхьайолча хана массехк сахьата проводашка хьежаш ваьла везаш хулар Бадрудин хатар хинна моттиг хьалахо тІертаж.

ХІаьта хІанз Бадрудин говза автоэлектрик ва. Дукха хало лайра цо цу тІа кхачале. Автоэлектрика ученик волаш болх бир. Цхьабакъда дукха ца яале из Іомаве везаш хиниз саг балхара дІа а ваха хьехархо воацаш висар. ТІаккха Грозненски автошколе пхо бетта деша вахийт Бадрудин.

ХІанз окелагІа разряд йолча автоэлектрика ше Іомабу ученикаш. Цун новкъосталца автоэлектрика говза Іомаяьб Салтыханов Ахьмада, Мадиев Рамзана, Сулейманов Вадуда.

Автотранспортни предприяте Бадрудин сий деш а везаш я ва. Дададахача шера КПСС членалла дІанийцар из коммуниста. Комсомольцаша шоай организацена керте оттадаьв Бадрудин. Эгара хьалха комсомольски организаце мугІараш шердаргара дІаболабе дарьхІар цо ший болх, предприяте болх беш дукха кагийнах а мехкарий а хилча кхо сег чара комсомолеш ца хилар кийся доацаш кхетадир цо.

Беседаш, собранеш яьчух тІехьагІа каст-каста ВЛКСМ мугІарашка шоаш дІаяцар дехаш заявленеш теда баьлар кагирхой. Массехк бетта комсомола членалла ийт совгІа сег хьанийцар. Парна юкъе бар бола дика а беш общественни, нахаре хьинаре дакъа лоацаш бола кагирхой Мадаев Рамзан, слесарь Хамзаев Зайнди, агрегатни цеха болхлой Цупаев Махьмад, иштта кхыбараш.

Бадрудина къаьстта дукха теркъо ю комсомольски собранеш кал хангахьа чакхъяхарь. Цига дуи производства, кагирхой кхетам лакхбарь, культурни сагІдара керттера дешаш.

Масала, кагирхоша дика дакъа лоацаш лакхьяьлар комсомольцашь ВЛКСМ устав кхоачашдаран производстве хьалхе делайраш хетаяь хинна комсомольски собрани. Из собрани боккха лоархІаме болаш хилар комсомольский къахьегама дисциплина чІоагІъеча. Хьалха моттигаш ийбелара хаинахьа комсомольски вахосаш хьа па дуп, балха тІехьйуплан. ХІанз нийсдаьц уж къоачамбоапараш.

Балха квалификаци лакхьяра лахеш эш. Комсомольцаша из дика кхетаду. Царех дукхагІбараш сайрийпара школа чакхъякхка ба. ХІаьта юкъера образовани йоацараш сайрийна деша багІа. Хамзаев Хьасана сайрийнара юкъера школа яьккхачул тІехьагІа заочно дийша машинникъа техникум яьккхар, хІаьта Р. Мадаеви В. Сулейманови № 23 йолча сайрийнарча школе деша багІа.

Виситтаева а даьрхІа институте деша дІа а итта ший говзал лакхъе. Иштта хила я веза кагирхой тьамада.

Н. АСТАХОВ.

ЕРРИГСОЮЗНИ СУББОТНИКЕ

Тахан ВЛКСМ ЦК бюро сопамга хьежжа доакъар Іалашдара Ерригсоюзни коммунистически субботнике оребаьнаб вай мехкара комсомольцаши кагирхойи.

Юрта боахама къахьегамхоша из лоархІаме болх беча новкъостал деш хургба городашкарча фабрикашкара, заводашкара, учрежденешкара бажко эзараш кагирхой. Цу гІулакха хьалхе дена кийчлуш хиннай юкхьанцара комсомольски организацеш, ВЛКСМ райкомаш, горкомаш. Массанахь из субботник чакхдаккхара лаьрхІа штабаш вІашагІъехкар, бе безача балха боарам белгалбеши из чакхбоккхара нах вІашагІотохаши хилар уж.

Тахан республикера эзар эзар гарга вІамига саги йоІи хургья йол хьоккхата, сенаж кийчъеча, силос кІоагашка йоллача къахьегаш.

Юртахошта новкъостал дара вІоагІа оаралгІаьннаб город Гудермеса кагий нахи мехкарийи. Города предприятешкара, учрежденешкара эзар сег вахийтав доакъар чуэцара деча субботника. Цу района новкъостал деш хургба город Грозный Октябрьски районера мехкдаьттахой. Иштта дика хьалланиад из гІулакх Шелковской районе. Цига коммунистически субботнике гулбенначар 85 гектара тІара йол дьакха, 65 тонн доакъар прессоваш яь дІаоттаде, фермашта юхе хьагІазза 380 тонн йол дІаоттае лаьрхІад.

А. ПЕНЬКОВ,
субботник дара йолча республиканск штаба председатель.

Электромеханически завода комсомольцаштен кагирхоштен кастакаста докладаш, беседаш еш хул завода парткома член Попов Александр Данилович. Къоначарна дуина шортта долаш ва коммунист. Цо къахьегама ветеран ва. Сийлахь-боккхача Даймехка тІом тІа дакъа лоацаш хинна ва.

Шу ду да хоа. Попов комсомольски политпроса кружока пропагандист вола. Цун кружокера пхьайтта комсомолец тІеххьарча хана парте членалла кандидател-

Дукха ха яц Грозненски химкомбинате Назарова Мария болх бе йолаенна. Профессионально-техни- чески училища чакх а яьккха специальность, йолаш из хиннаяле я юкхьанца болх хийцца хьабе вІаштІехьдалачар. Цхьабакъда Мария ше хьалхьца гІулакх мела дугачарех яц, хІаьта ца кхетадер хьахьеха, эшшача метте гІо де шортта гопахьа новкъостий а бар. Цудухьа хІанз № 16 йолча цеха аппаратчица йола из шоай коллективе хьалха латтача болхлошкара хьоххаз а эцаш денна ший къахьегама толамаш лакхдеш хьайоагІа.

Коллектива вахара юстара гІерташ яц Мария, цудухьа вІанзале дика дІатаръеннай из цун вахарца, шийна тІадилла декхар кхоачашдара тІера йолча цунна, общественни вахарна дувзаденна цхьанцадола гІулакхаш тІадехк цеха мастераша. хІаьта цо уж даккха гІалат доацаш кхоачаш а ду.

СУРТА ТІА: Грозненски химкомбината къона аппаратчица Назарова Мария.

С. ХУГАЕВА сурт.

ХАЛОНЕХ КЪЕХКАЦ

Іа къакьегарга хьежжа мара хургдац лаьттан тІера чудахьа беркат а. Сунженски района XIX партсъезда цІерагІча колхоза комсомольско - кагирхой комплексни кхаш лелаеча бригада коллектива из гІулакх бахьан къовсам лоаттабеш я укх юбилейни шера.

Кагирхой цІаккха хиннабац халонех оагІув озаш. Цар моллагІа доле хІама бІу ца къожабаш чакхдоаккх. Уж дика самалаш шоаш йоаккхаш ба тха бригадера дукхагІбола комсомольцаши кагирхойи.

ИйслагІча пятилетка шоллагІча шера колхоза кхаш лелаерашца цхьана доккхийи бехктохамеи декхараш тІаийцад тха бригада коллективо а. СССР хьаъь 50 шу дузача юбилеян Нохч-ГІалгІай АССР хьаъь 50 шу дузача денна накъадолхаш дика лакхъе лаьрхІад оаьа лаьтта лоладара культура. Цунга да мара кхоачашде йиш хургьяц тІойица социалистически декхараш а. ХІаьта уж укх тайпара да: хІа хІара гектара тІара 25 центнар чуэца, къанкІай силос — 180 центнар, свекла — 200 центнар, ябакхаш — 200 центнар, кх. кх. дІ. Тха кхаш шиьрача а доацаш бацахьа дедилга белгалдича хоргда цу хьоназамацка кхача атта хургдоацилга.

Цу тайпара хьуенхьам кхеба дезаш да тха 1400 гектар йолча лаьтта. Цига бригада коллективо гІулакх деш хьалкхеош йола культураш дика догІаеннай. ХІаьта ялат тха хьалашна готтара дика кхьачад. Цу хІамо тха низ кхы а совбоал, из оаха хьийга къа эзхье ца дийнилга да.

Дуьцаргда ая уж культураш лартгІа хьалкхаьра тха механизатораша чакхдаьхача балкох.

1971 шерара ялат чуэцаше а тха лаьтта хьаьнде доладелар. Хаинахьа кхетІеззар мел эша удобренеш. Уж хаинахьа кхаш кхаьар. БІаьсти лаьча районе эггара хьалхарчарца, агротехнически дикагІйолча хана дІадийна дайшкхер ялат.

Бригада 34 сагах латт. Царех лаьца дукха дика вІамаш дуеца йиш я са. Уж-м сона моттал тха юртахошта е дика бовзаш ба, хІаьта цхьаборий цІераш района сийдолашагІа болча наха юкъе яхай.

Дукха ха я Николай Лежейко тха бригада къахьегаш вола. ЦхьоалегІча класса механизатор а из. Балха тІера ва Николай, гІулакха а кийча ва. Дика гІулакхаш кІезига дацац цох. Цудухьа чІоагІа сий дь республикера ВЛКСМ XVI съездо бахийтача делегаташца вахийтар из. Массадолча хІамаь из сенкъаш воландаь оаха Николайна тІадехк чоалханегІам бехктохамогІам, доле гІулакхаш.

1971 шера тІехдика толамаш дахарех тха бригадана ВЛКСМ ЦК ЦІе вымпел елар. Из денна совгІа луш къаьстта белгалъьккхар Поляков Владимира кулгалду хьежнІаш лелаю звено. Иштта дика хьуенхьам кхеба лаьрхІа я цун звено укх шере а. Йоакха эцо я берт болаш я цар коллектив. Цудухьа кхоттамца, кхьача бахьанешца юваздаин моллагІа хало эшаа хиларгІдоал цераа. Цу звеноца социалистически эхье ьенна къовсам лоаттабеш я Ромкин Петра кулгалду деккъар Іалашду звено. Белгалбаха безам ба звенера дикагІа бола комсомольцаши: Пантелеев Александр, Зорин Алексей, Зайнцев Александр, Провоторов Александр. Болх дика беро совгІа къаьстта тешаме кхоачашду цар шоашта тІадиенна общественни гІулакхаш.

ХІанз тха ялат чуэцаре тІаьхьаре кийча еш да. Эшаш мел йола техника тоаьь латт, звеношта хІара механизатора шин-шин де детар дІехайтед.

Б. БРЦЫЕВ,
Сунженски района XIX партсъезда цІерагІча колхоза комсомольско-кагирхой бригада бригадир.

Кагирхошта хьокхам тел

Дукха ба тха заводе шоашта тІадилла декхар дизза кхоачашдеш бола комсомольцаши кагирхой. ТолашагІбарий цІераш йоахача хина хьоа ца вича варгвац механически цеха автоматчик Мутапиев Іалихан Советски Эскаре гІулакх даьчул тІехьагІа тха завода механически цехе балха эттар из. Цу хана дена дишу даьнна, хІаьта цу юкъа цун къахьегама вахаре лоархІаме событеш хиннай. Из дІаийцав парте мугІарашка, хІанз цеха комсомольций вожакалла хоржав. Цеха комсомольски организаце а цун секретара а болх дика лелар дукхача даьнье цун заместителах Аушева Светланах тийша да.

Комсомольски балхах дика кайоал завода ВЛКСМ комитета «Комсомольски прожектора» штаба начальника Медведева Валентинай. Цудухьа коллектива производстваца вахарна дувзаденна кхоачамбоацараш гуш а, уж дІадалара тохалуш а ба штаба членаш.

Шоашкара лаьт йоккхаь делаш къахьег сборочни цеха комсомольски организаце секретарь, татарина Гизатулин Рашида, механически цеха мастера, черкесо Улигов Хажисмена, завода дикагІйолча слесара, гІалгІачо Котиев Ахьмада.

Тайп-тайпарча къамех болча шар вежарий цхьаце производстве вІаши новкъостал ду. гІалат даьннар шийсапа даькъа тІа воахх. Цудухьа ба уж низ болаш, хьалхашка этта декхар кхоачашдулуш.

М. КОТИКОВ,
Назрерча «Электроинструмент» завода ВЛКСМ комитета секретарь .

ПАРТЕИ ХАЛКЪЕИ ГІУЛАКХ БАХЬАН

(Йистелоалар Доладур 1-ча оагІо тІа).

тІаберзабаь КПСС аикъ практически кхоачашбечи доаха толамаш хаддаза а кІоаргга а дІадовзийташ кхы а хьинарегІа болх общества организацеш бе деккъарийла хилар.

Тахан шоай съезда езача трибуна тІара вай дІакхайкаду, аьлар И. И. Артоболевске, парте ЦК майски Пленума решенеш, советски халкъа хьашташа мамххара, дерригача дунен тІарча машара гІулакха дукъа парте XXIV-ча съездо оттадаь арахьарча политика аикъ цхьа лостам болаши тІагІерттав вІахьош КПСС ЦК-ае, цун Политбюрос, КПСС ЦК Генеральни секретара новкъоста Л. И. Брежнева кІаьд ца луш а халлаиза а беш бола болх общества членаша, ерригача интеллигенце чІоагІа хьаллоацаш могабеш хилар.

Оратора дика доашхаш дийцар халкъбоачана декхараш кхоачашдеча «Знание» общество боккха лоархІам болаш хила езага.

Къамаьл даь чакхвоалаш И. И. Артоболевске КПСС ЦК-ана телеграм белар «Знание» Ерригсоюзни общества членаша шоай беррига низ, хьинар, опыт КПСС XXIV съезда исторически решенеш кхоачашъяра вІалургхилара. ТІехьа тІайоагІача хана а шар доккха декхар хеташ цхьага дІакхоачийтаргьа марксизма-ленинизма идеяш, Іилма знанешца кийчдергда халкъ, сахьтеме хургболаш кхетам лургба коммунизм хьалъерашта.

* * *

Общества ревизионни комиссе доклад еш цун председатела экономически Іилмай доктора **И. Д. Злобина** къамаьл даьчул тІехьагІа преніш йолаелар.

Съезде къамаьлаш дир СССР Іилмай Академе член - корреспондента, РСФСР «Знание» общества правлене председатела **Н. Ф. Обрзнова**, СССР Іилмай Академе вице - президента академика **М. Д. Миллионщикова**, арме инарала, Советски Эскареи ТІема - Форда Флотеи Керттерча политически управлене начальника **А. А. Епишева**, СССР Іилмай Академе член - корреспондента «Знание» общества Московски городской организаце правлене председатела **М. А. Прокофьева**, УССР Іилмай Академе член-корреспондента, Украински ССР «Знание» общества правлене председатела **И. И. Кондиленкос**, СССР Іилмай Академе член - корреспондента, СССР Лакхерчен юкъерча специальни образоване министра **В. П. Елютина**, Белорусски ССР «Знание» общества правлене председатела профессора **П. М. Мешкова**, Алтайски край Павловски юкъерча школа хьехархочо **П. А. Артеменкос**, СССР Іилмай Академе член-корреспондента, «Знание» общества Ленинградски организаце правлене председатела **М. С. Зверева**.

Делегаташка моашал луш къамаьлаш дир вежаралха долча мехкашкара баьхкача безаме тІайийцача хьашаша **К. Братанова** (НРБ), **Д. Вонника** (ВНР), **Э. Лейбница** (ГДР).

* * *

21 июне съезде дІахо общества правленеи ревизионни комиссеи отчетни докладаш йийцар.

ІуйрийнарЧа заседане къамаьлаш дир Узбекски ССР «Знание» общества правлене председатела **М. М. Муминова**, СССР Министрий Советерча кинематографе Комитета председатела **А. В. Романова**, Казахстанерча исторически Іилмай доктора **А. Б. Турсунбаева**, Грузински ССР «Знание» общества правлене члена **В. З. Гулисашвиле**, Азербайджански ССР «Знание» общества правлене члена **Г. Б. Абдуллаева**, Молдавски ССР «Знание» общества правлене председатела **Н. К. Вартичана**, ВЦСПС секретара **Л. А. Земляниковас**, Ворошиловградски тепловозаш деча завода общества юкхьанцарча организаце председатела **Л. П. Головачевас**, ВЛКСМ ЦК секретара **Л. И. Матвеева**, СССР ДОСААФ ЦК председатела эзнаце инарал - полковника **А. И. Покрышкина**, Литовски ССР Іилмай Академе член - корреспондента **В. Ю. Нюнкас**, Латвийски ССР Іилмай Академе член - корреспондента **В. А. Штейнберга**, академика **В. А. Амбарцумяна**, Киргизски ССР Іилмай Академе академика **А. А. Алтымышбаева**, Таджикски ССР Іилмай Академе академика **М. С. Асимова**, СССР писателий Союза правлене секретара **М. К. Луконина**, кхычар.

Делегаташка моашал луш къамаьлаш дир социалистически мехкашкара баьхкача безаме тІайийцача **Хо Бон Гира** (КНДР), **Ч. Сэрэтера** (МНР), **Л. Чернанкус** (СРР), **А. Несвалбас** (ЧССР), **З. Рыбицке** (ПНР), **С. Доброславлевича** (СФРЮ).

* * *

22 июне, съезда тІеххьарча дийнахь отчетни докладаш юкъаш къамаьлаш дир «Знание» общества Московски Паччахьалкхен университета организаце председатела, Украински ССР Іилмай Академе академика **Б. В. Гнеденкас**, СССР НТО Ерригсоюзни совета председатела академика **А. Ю. Ишлинске**, Минскя моторан деча завода директора **В. А. Рожкова**, академика **Б. М. Кедрова**.

Академика **И. И. Артоболевске** тІеххьара къамаьл даьчул тІехьагІа, съездо цхьа барт а болаш могабир «Знание» общества правлене болх, отчетни докладагІа бола сощам тІайийцар, ревизионни комиссе отчет могайир.

Съездо тержар общества правленеи ревизионни комиссеи.

ЧІоагІа раьза хинна тІайийцар делегаташа Советски Союза Коммунистически парте Центральни Комитетага дохьийта моашала письмо.

Цу тІехь чакхбаьлар съезда болх.

(ТАСС).

«СЕРДАЛО»
2-гІа оагІ. 24 июнь, 1972 шу.

ДЕГО ХЬИЙХАЧА НОВКЪА

Цхьаккха сат кийслургвам ше дийча заказегIа хозен тIадийхачо тоьмия дола баркхъа тийтача цох дега тоьм ца дуьлш. Цудукьа Грозмерча модай цIен хIамаш тегарыш, бархъаш доахараш чIоагIа къовсам лоаттабу хIанбарча хана тоаш йолча фасонех. Заказчикий безам дукхагIа тIатIоргболча тайпара дола барзкъаш тегара, уж хозагIен дикагIа товргдолаш хилийтара.

Иштта болча хIамаш тегача мастерий, барзкъаш доахарий цIераш йоахача хана модай цIен кулгалхоша, партийни профсоюзни организацеша эггара хьалха цIи хьиххар барзкъаш доахача Зармаева ТIаусий.

— Башха-дика производственни хиларах тарра из дика йовзаш я уха модай цIен болхлошта сiэза ца Iеш «Индпошив» фабрика берригача болхлошта, бIаьш болча заказчикашта, — аьлар цар тхога дикагIболча болхлоех дуцуш хана. ХIаьта дика общественница хиларга хьежжа из дика йовзаш я Нохч-ГIалгIай облсовпрофе. къахьегамхой депутатий Ленински райсовете. Барзкъа ю тийтад аьлна заказчика цо болам бахь цхьа моттиг кораювтIаргьиц, хIаьта цо даьккха барзкъа дика даьккхад яхаш модай цIен предприятиене никкха тIа дахь йовзош дукха да.

Тхо цига кийседенна за из болх беш йола смена чакхъаьлла ца яр. Цхьабакъда, сменера берригаш балхлой цIабаха бале я ТIаус болха тIехьа а сеца къахьегаш яр.

— ШоллагIча сменагIа болх бе шие-м сецана хьо? — хьаттар оаха.

— ШоллагIча смене болх бе сецна-м яц, цхьабакъда, хIара дийнахь кIезигагIча хина балха тIехьа сеца езаш хул со. ХIана аьйча шатнахьа заказчика барзкъа ца тийтача тхона бехк хул, из хилийта йиш яц. Цудукьа сихагIа кхоачашде деза заказаш малайIхаш да, кхоана до деза фуд къежа езаш хул. Уж декхарш тIуйрийне дIадоззийта деза бригадерча барзкъаш тегача мастерашта.

Иштта кхетамца болх вIаштIехьбоккхар бахьан долаш цига бола бена бригадашта юкъе хьалхара моттиг дIа ца хецаш хьайоагIа Зармаева ТIаус юкъе йола бригада. Цхе бетта задани 109 процент кхоачашъй цо. ХIаьта пландо совгIа кхоачашдь заказаш иттех да.

Хьинаре къахьегарах даьнка Iаш сий. Цун сий даьнад дика болх барзл совгIа, цIагIа, общественни моттиге пракъоашта хьехьаш тешаш, дийца болх беча цIаьна, иштта йакхоччникаща безамйн Iымерзея хиларах, эшача хана моллагIчунна новкъостал де из кийча хиларах, нагахь цхьана болхло гIалат дойла цунгара доаггIар дьадехаш хиларах.

Цхьан дийнахь хIамаш тегача мастера говзал кара я ерзаяа йола бе йолленнача къонача специалиста брак ьыр барзкъа тегача хана. Из чIоагIа еха хьунваш хилар зийра ТIаусь. Спха цуьна тIа а яха цунна новкъа даьнйар фуд хьежар на. Барзкъа тегача из гIалат яьнилга хайча кхоачамбоацар дIадеккхара новкъостал дир, дIахо йодача хана цу тайпара дола гIудах цийсдалийтара хьехар дир. Иштта даиар кхача болхлочунца кийсдеккар. ЛерттIа уйла а ец цо мага бахьхача мийслургIоаца брак цхьа санна массеххаз йир цо. Балха хьаль тIехьаюаэр. Бригада собране дийцар из, дIахо йодача хина уж санна дола гIудахаш бригада ловргдоацента дIа а хайташ бехк бир цунна. Цул тIехьагIа дика болх бе аьлар, балха хьаль тIехьайнсцар. Яхьа хьалха латтараштa юкъе а яха дикагIйола мастер хилар цох. Цу аьнкъа тIа цо аькккача ТIаусa чIоагIа баркал яхаш я из хIанз. Иштта новкъостащта цо деча новкъосталах дола масалаш кхы дукха а доладе йиш я.

Атта баьккхабац цо иштта сийдолен хален мул. Дукххача шерашка хьинаре къахьийгиа цо шийна езаш хералаьцача профессегIа цу тIа кхачара. Кхуьш йоагIаш йоI йолча хана, 1953 шера дукхьаша хIамаш тегача балха яхар ТIаус. Ученица йолаш ялх бутт боаллдашехьа тIехаики экзаменаш дIа а енна йоаккхашехьа йиьлагIа разряд а енна хIамаш тега мастер йолаш болх бе йолаелар из. Хьовзам боацаш тайжжа дIабоалаш болх кхоьжарча юкьигах. Цхьабакъда, цу балха тIа йоккха опыт йола, хьокха ца хоар хьехьеха лала латташ новкъостий хилча атта ма дий яхаш дагалуш цо ше болх бе йолаенна хьалхара шераш. Цуззхьа эшайир нийсъенна хилонаш. Цул тIехьагIа цхьа шу доаллашехьа нхелагIа разряд яьккхар ТIаус, балха тIа хьалха даттаранта юкъенхар.

ХIанзпул 14 шу хьалха Грозмерча № 8 йолча ателье мастер йолаш дIако болх бе йолаелар из. Ши шу доаллашехьа ателье кулгалхоша зийра цунна шийн болх дика ховш хилари из дика организатор хилари. Цудукьа нов. Зармаева хьожайир цар ателье эггара тIехьаюсача бригаде бригадиралла. Техкар цо бригада тIехьаюсаш хилара бахьанаш. Юкъ-юкъерча дикагIболча болхлошца дага а чьнна кхетамца вIаштIехьбаьккхар ше херте латтача коллектива болх, дIадаьхар нийслуш хиина кхоачамбоацарш. Масеха бутт боаллашехьа дикагIйолча бригадех цаI лоарлIаш яр цун бригада.

Мелла дика хIама карагIдаларах, толам баккхарах кхоачамбаь Iеш оамал яц ТIауса. Цудукьа шиi балха говзал лакхьара Ростоверча шера йолча барзкъаш доахарий курсашка деша яха тIех дика чакхъьяхар цо уж 1963 шера. Цигара цIаеля а бригадера кулгалде хьожайир из. Цу хана дена массаза а хьалха латташ я цун бригада.

Дика организатор, кулгалхо хиларал совгIа тешаме новкъост а я нов. Зармаева. Из иштта хилар хьахьокхаш дукха масалаш а доладе йиш я. Цун бригаде мел бола хIамаш тега мастераш цо шоай балхах кхетабаь ба. ХIаьта модай цIагIа хIана дикагIбола аьпройщакаш лоархIаш ба цо Iомабаь барзкъаш доахараш Адиева Зертая, Хаджимирадова Роза, кхыбараш. Шоай хьехархочоа тара хила гIерташ хьинаре къахьегар бахьан долаш дегара дега дикагIа хул цар доаха толамаш а.

Хьинарс къахьегарал совгIа общественник балха тIа а дика дакъа лоац цо. Кхоаза вIаштта хержа хиннай из Ленински райсовета депутатала. ХIанз из я Нохч-ГIалгIай облсовпрофа член. КПСС Грозненска горкома членалла кандидати. Ше болх беш дикагIйола агитатор хIаш а я ТIаус. Уж декхараш а цо цIенен лиззан кхоачашду.

Цо хьабена къахьегама никъ сийдолаш ба. Цунга хьежжа дукха тайп-тайпара совгIаташ тийнна нов. Зармаевана. Царна юкъе я Ленински Юбилейни «За доблестный труд» яхек ши медаль. «РСФСР Социалистически яхьа отличник» яха значок. ХIаьта тийнна Сийлен грамоташ, аьнка баркалаш итташ да. Дукххача шерашка модай хIен сийлен Доска тIа хьалтехь даьллад цун портрет.

В. КОСТОЕВ.

№ 2 йолча ТЭЦ-е С. Д. Валуев болх беш вола 20 шу да. Вашхадика производственник, цеха начальник, рационализатор ва из.

СУРТА ТIа: С. Д. Валуев [illegible]

Х. Сурухбаев сурт.

СССР-ен Нохч-ГIалгIай АССР-ен аз бIаь шу дузача цIей сийна къахьегама нахте аттачарна юкъе яьржача социалистически яхье хьалха латтачарех я котельщик Пантелеева Ольга Ивановна. «Металлист» завода болхлошта юкъе йовзарчарна коммунистически къахьегама ударник [illegible] цо. Цу [illegible] латтадеш хьайоагIа из. Ше цига болх беш йолча 11 шера массехк къона специалист хьалхиеннаь цо. ХIанз хIара сменагIа норманаш 125—130 процент кхоачашъеш къахьегаш я из.

СУРТА ТIа: котельщик О. Пантелеева.

И. [illegible] сурт.

БОЛХ ЛЕРТТIА ВIАШТIЕХЬБАЬККХАЧА...

ИсалгIча пятилетка ухь шоллагIча шера 1707 гектара тIа гурахь юь культураш дIайийра Шелла района «Шалинский» совхоза кхаш леладераша. Царех 900 гектара тIа мукха 1027 гектара тIа хIам.

СССР хьалъ 50 шу дузача дие сийна хIара гектара тIара шоан 18 йолча 23 центнер гурахь дийна ялат чуда социалистически декхар тIаийцар.

Белгалдаккха догIа, Шелла района совхозашта юкъе укх тIехьарча дик-кхе шера гурахь йийхача культурай хIара гектара тIара чуэпар лаьрхIача эггара дукхагIа хьурхьам «Шалинский» совхозе чубахьнага. Масала, дIадахача шера района кхача совхозера дукхагIа — хIара гектара тIара 24,6 центнер гурахь дийна ялат чуйцар совхоза кхаш леладераша.

Хьалхарча шерашка санна пятилетка шоллагIча шера а гурахь йийхача культурай лаха [illegible] берриге [illegible] къахьийгар совхоза кхаш леладераша дIадахача шера гурахь [illegible]. КIимарсана чакхбоал бIарччача шера хьувкъам [illegible] дийхач яаха бIаь бохь.

[illegible] вIаштIехьбаьккхаб из, «Шалинский» совхозе?

Дерриге а балзаш гурахь дийна ялат чуэпара оттаеьча пландь хьежжа чакхдоах. ХIаьта цу тIа ялат чуэцача хана де мел дайда болгахаьа.

Уж комбайне мукх дIабийхиначча кхай тIа болх беш. ХIара эзза кхоккха комбайн а йолаш групповой хьисане мукх хьокхаш я уж.

...Дукха хIама цо йоцаш [illegible] сехьат даьлнад. Совхоза тIа ва совхоза партиона секретарь Шахгиреев Асланбек.

— Яхн бIаь гектара тIара мукх фуна чуэпа лаьрхIад оаза. Фуна лаьрхIа мукх хьахкхари орцари къаьст-къаьста долаш чуэц. Цу хьисапе ялат чуэцаш дукхагIа ха йоаю. Цхьабакъда, фийг кIезигагIа бозабу, цIенагIа, хул, касараштa уллаш дикагIа боаьалу, — йоах нов. Шахгиреева.

ПланагIа шийтта дийнахь чуэпа дезаш да гурахь дийна дерриге ялат. ХIаьта эзьа балха ха йоа ца яра берриге чорхом тIабахийтаб ялат чуэцаш къахьегачар. IуйрийнA ялх сахьат даьлча дIаболабу комбайнераша шоай болх. ХIаьта боаз къовлабелча мара юха а соцабац. Цул тIехьагIа комбайна заправка е еьча заправка а йий, комбайнаш кхай тIа а йите сапаIа бола.

Тхона гаьна йоацаш цхьа комбайн сецар. Комбайнера шо пагIачара ура а гIетта дхьаьне цIи а хьника кулг лостадир.

— Малав цо хьаьстар? Фу хьинаад цунна? — хетт аз нов. Шахгиреевга.

— Комбайна доагор кхоачаденнад. ХIаьта цо кулг лостадеча [illegible] тIа оттаеча цистерна чу комбайнашта доагор а долаш «Беларусь» латт, — жоп лу цо.

Дукха ха яладехьа сецача комбайна хьагIайоагIа «Беларусь». Комбайна заправка а яь шо хьалха лаьттача дIайода из.

Ха делкъийта гарга ме кхоач йоахлуш йоагIа. Цхьабакъда, комбайнераша лаьгIъаш балха темп. БIайхача малхах гаьнашта кIала лачкъ тхо. Укказа лаьт механизатораштa лаьрхIа шоферашна даьна шийла хий чудола бошка мед.

— Дийнахь мел мукх чуэц цхьан комбайнера? — хетт аз нов. Шахгиреевга.

— ПланагIа шийтта балха дийнахь 160 гектара тIара ялат чуда дезаш ва хIара комбайнер. ТIехьха цхьан дийнахь кIезигагIа дале 13,3 гектара тIара ялат чуда дезаш хул из. ХIаьта цар болх беча укх кхоалагIча дийнахь юкъера лаьрхIача 13,5—14 гектара тIара мукх чуба кхойху царех хIараъэ.

— Социалистически яхье комбайнерах хьалхаваьлар малав?

— Шиъ ва хIанз яхье хьалхе лелаш. Уж ба Аблулаев Саламон Эмаев Жунид. Царел дукха тIехьа ца вусаш къахьег къоначча механизатора Бойчев Ивана. Жуниден Саламон хIара дийнахь юкъера лаьрхIача 15 гектара тIара мукх чуэц. ХIаьта Бойчева 14,5 гектара тIара хьекх.

Дукхен безамен дийцар Асланбека ялат чуэцаш болх беча нахах, балхацара цар моральни материальни безам совбаккхара даьча гIулакхех, ялат чуэцача дёношка совхоза халкъа тIахьежамхоша беча балхах.

Масала, Эмаев Жунид пенсионер ва. Цхьабакъда, хьалха санна цхьа шу дIадахийтад цо ялат чуэцача хана комбайна тIа болх беш. Цун вин воI а механизаторaш ба. Царех цаI хIанз комбайна тIа мукх чуэпаш ва. ХIаьта къоначча комбайнера Бойко Ивана да Иван Георгиевич «техничка» тIа ялат чуэпаш балх беча техникана гIулакх деш ва.

Ялат чуэца доладалехьа цхьа ди хьалха, ялат чуэцаш болх бергбола берриге нах гул а баь, семинар чакхъяьккхар. Цига совхоза специалисташа массанена а дIайовзийтар ялат чуэцара оттамен социалистически яхье хьалха ерзийта ерга, хьалхаваьлчар мишта бегалвоаккхаргиа, кхьдараш. ХIаьта семинаре кхайкха йоалаерьча районерча прокурора дийцар ялат чуэцача хана шофераша ялата учет лелаечара мишта болх бе беза.

Кхай тIара хьатта ялат дIакхуьйаш болча шофера хIара дийнахь маршрутни лист дургIолаш оттадир. Цул совгIа шофераш хийнахьа кхай тIа хургбелаш, сайрийна бархI сахьат даьлча кIиента кхаччалцен IуйрийнA цхи сахьат даьлча лахнега кхаччалцен заправка ца еш виса шофер цу дийнахь балха ца вайта оттадир.

Дукха гIулакхаш белгалдьа балхацера безам совбаккхара а. Масала, хIара дийнахь социалистически яхье хьалхара моттиг яьккхача комбайнера 15 сом, шоллагIа — тума, кхоалагIа — пхи сом лургда. Цхьабакъда, нагахь санна, чуйна ялат 13,5 гектарал [illegible] кхай тIа дукха [illegible] дуткна яхье хьалхара моттиг йоакхе а преми лургьяц.

Болх чакхбаьлча 160 гектарал кIезигагIа [illegible] ялат чуда хIара комбайнера [illegible] кхоккха центнер кIа лургда.

Кхай тIара хьатта ялат дIаккухьача шоферашта социалистически яхье хьалхара моттиг яьккхачоа — 20 сом, шоллагIчоа — 15 сом, кхоалагIчоа — 10 сом премеш лургьа.

Бокха болх бу совхоза халкъа тIахьожамхоша. Уж хьеж ялат дIаккухьача машинаша маршрут толхайой, комбайнаш тIара хьатта, складашка дIателача ялата кийсса учет лелайой.

Делкъал тIехьагIа сахьат даьлча хIана ора ялат чуэцаш боахкараштa.

— Массала кхоаб оаш механизатораш? — хетт аз нов. Шахгиреевга.

— IуйрийнA сайрийнA шоай цIагIа хIама юъ цар. Делкъийта цкъа яхь царна кхай тIа ца хIама. ХIаьта кхаь блюдах латтача юача хIамах юкъера лаьрхIача 30—45 кепиг мара дезац, — йоах цо.

— Кхача чам болаш бий? — хетт механизаторашка партиона секретара.

— Тхона лоаттабеча кхачах нагахь санна столовера из эцабезаш хилча кхоаза-диаза дукхагIа яхча дала дезар, цул совгIа ер санна чам болаш а хургбацар, — жоп лу комбайнерий тхьамадас Эмаев Жунида.

Комбайнераш хIама кхоллаш а бита, цар баьча, балхага хьежа долх тхо. Тхона из «техничка» тIара еха машинаш тоеш холи мастер, совхоза халкъа тIахьежама комитета член Бойчев Иван Георгиевич.

— Ве болх а бешаш вагIа со укх шин-кхаь дийнахь. Комбайнеша хIанз санна хIанзо а иштта болх бойя са-м укхала де хIаме а дац, — йоах Бойчев.

Комбайнаша мукх хьийзаеш на йердачен хьежаш лел тхо. Нагахьа мара корабагIац касараштa юкъе ардаша беса мукха ца. Гаьнa йоацаш латтача комбайна, нагахь санна цIн аьча из йовлара вна кхоачам бий хьажа тIадолх тхо. Цу тIа а кхача комбайнаш тIа а санна я гIум, хий чудола мед, белаш.

Кхай тIара тхо юхадаьлхача хIана а кхаьлле, кердача газеташка хьежаш салоIаш бегIар механизаторах.

М. ХАМАТХАНОВ.

ЮРТБОАХАМА КЪАХЬЕГАМХОШТА

Гудермеса культпросветучреждени кхашка болх бе йолалар бIаьсти йоаллаше а. Иети-Су, Лакхера Гержель, Брагуны, Кошкельды, Новогрозненски яхача юртий клубашех культура цIенношен вIашагIтехар кхай тIарча станашка, бригадашка, фермашка коммунистен совхозий болхлошта культурни гIулакх деш йола агитбригадаш. Художественни самодеятельноста юкъе дакъа лоацачар концерташ увттаду. Масала, Новогрозненски культура Цен художественни самодеятельноста коллектив Кошкельде концерт оттадаш хилар, хIаьта Кошкельдера бараш Новогрозне а хьаяр.

Агитаторашен пропагандисташен шоаш мел хулача моттиге юрта боахама къахьегамхошта дIайовзийт коммунизм хьалъяра тIехь советски халкъо лоаттабечa кийсама план — КПСС Программа, КПСС XXIV съезда а цуа тIехьагIа хиннача парте Центральни Комитета Пленумий а материалаш, нахха а лоаьол дехьа а хула лоархIаме событеш. Iалиана, техникана керда карагIдьнараш, дикагIйола опыт. Библиотекай болхлой клубий заведующенца цхьана кхашка болх бераш болча бахе хул. Масала, Иети-Су яхача юрта библиотека заведующи Исмаилова Хьава цу юрта клуба заведующица «Дружба» яхача совхоза шоллагIча отделене тракторни бригадех шурий-товарни фермех хилар. Цига цар араьхар къахьегама листовкаш, нолнеш, «Советски халкъах коммунизм хьалъераш ба», КПСС XXIV съезда решенеш кхоачашъе» яха плакаташ. Цига цар хан-ханналъа дIаккоачийт газеташ, журналаш, книжкаш. Къахьегамхошта цар юрта боахамах, атеистически, политически беседаш ю, лекцеш еш.

Брагуны яхача юрта библиотека заведующе З. Асаевас «Гудермесский» совхоза шоллагIча отделене передвижка вIашагIтехай, дIаьа бригаде хан-ханнахьа газеташ, журналаш кхуьхьйт, «Ленин Советски наьчахьалихо хьалъяр ва» яха книжкай выставка оттаьй. ХIаьта культура Цен директора М. Котаева «ИсалгIа пятилетка гIулакхаш деш я» яха стенд оттае балха хьалха латтарий сурташ даьхар.

СССР хьалъ 50 шу кхэара сийна Кошкельде «Са Даьха СССР я» яха тематически сайре хилар. Цига выступленеш йир культпросветучилища практикантаща Тоаламе, Петровас. Кошкельды юрта культура Цен художественни самодеятельноста юкъе дакъа лоацачаш ба уж.

Иети-Су яхача юрта хилар «Хьай мехк лорабе» яха сайре, эскаре гIулакх даь баьнна цIабаьхкараша дакъа а лоацаш. ХIаьта Брагуны йир «Даьхе лорае» яха сайре. Укхаза вIашагIкхийттабар Советски Эскаре гIулакх де болха кагирхой, Сийлахь-боккхача Даьхен тIома юкъе дакъа лоацаш хинараш. Пионераш баьккхабар эскаре болхараш шакъабаха. ТIема ветеранаша кагирхошта дийцар Даьхе лораеш шоаш баьча тIемах, эскаре болхараштa Даьхе мишта лорае еза дуцаш хьехам бир. ХIаьта эскаре болхараша дош делар шоай са санна Дай-мохк лораба. [illegible] дай-мехкара даьтта чудолча [illegible] сеташ кхыдоа совгIаташ. Сайре чакхбоалча вораш воацашче салтечук [illegible] тIа бола хилар цига вIашагIкхийттарах.

Къаной доттагIий [illegible] лоархIаме яр Нохай-Юртен Гудермесски районана социалистически ях [illegible] Дагестански АССР районий къахьегамхоща цхьана дь мероприяте а. [illegible] дола цIей дар тхона из.

Кхашка болх бераш болча кхасташ аз района культура Цен лектора заведующи М. [illegible] Цо кинофильмаш хьовх, «Нохч-ГIалгIайче 9-ча пятилетке», «СССР халкъий доттагIал хIама кхоллаш бола сийлахь-боккха низ», «Нохч-ГIалгIайче вай мехка дукххача къарех латтача денало» яха а, хьайбала а лоацеш [illegible].

Укх бетта кхашка гIоргба агитпоезд. КПСС горкома, района культура Цен, быткомбината, смешторга, больница болхлой хургба агитбригадаца.

Района культура Цен методисташа З. В. Демидовас, Х. Г. Хамаваевас доккха новкъостал лу кхашкех фермашкех къахьегамхошна культурни сайре де улайта. Цар новкъосташа 3 концерт оттадаьд укх ханнаьна РДК художественни самодеятельносте дакъа лоацараша. Дукха ха йоацаш Ватутина цIерагIча [illegible] «Цхьаккха а вицбеннавац, цхьаккха а дицденнадац» яха ди делир КПСС горкома болхлоша [illegible] а лоацаш. Сийлахь-боккхача Даьхен тIома [illegible] гулбеннаргашта, граждански Сийлахь-боккхача Даьхен тIемай турпалех йола выставка йир.

РДК директор С. А. Тасуев нагахьца хилла лоархIа [illegible] тематически сайреш [illegible].

КПСС XXIV-ча съезда решенеш кхоачашъяра [illegible] боллагIа района культура болхлоша.

С. БОЛДЫРЕВСКАЯ,
Гудермесса района культура бодовн методист.

ТХА ИНТЕРВЬЮ

МАЛАР ТIЕХДОАХАРАШЦА—КЪОВСАМ

[illegible] «Керте бахьан маларал алкоголизмах духьаллара [illegible] чIогIIара да долоргх» бола КПСС ЦК сецам аракьалхай, [illegible] чIогIагIа [illegible] а дийна СССР Министрий Совета сецамe РСФСР Лакхехьарча Совета Президиума Указаш арадаьлнад. ТIехдоаха малар малараша [illegible] а общественна а деча зенах, корал [illegible] дуцаш тха корреспондента республика [illegible] министра заместителага КИНДАРОВ БАРОН ГАРСЕВИЧАГЕН [illegible] райисполкома чура гIуллакхий отдела начальника КАРЕВ АЛЕКСАНДР АНДРЕЕВИЧАГЕН.

[illegible] Гарсевич, [illegible] малара [illegible] [illegible] тха [illegible].

— [illegible] дIаккха [illegible] тIехьадиссача гIулакхах [illegible]. ТIехдаьхна маларо [illegible] цIагIара бола [illegible] [illegible] дайт, [illegible] къадга бут ду гIулакхе, [illegible] лазараш гучадуьлийт.

Къаракъе сега [illegible] Iоттаьш бу, [illegible] центральни нервни системано, цунна атте лазар хьет. Дукхьах шуьхьа маларах [illegible] хIара сега дийхкина, [illegible] [illegible]. Каста-каста тIехдоахача малар [illegible], [illegible], [illegible], деха [illegible]. Иштта кхыдола лазараш кхета тарлу. Из массехк дийнахьа псикоза хьале хул, хIаьта цкъа [illegible] совгIа йолча хана а.

Iилма баькъахь хоаш да алкоголикашта ду бераш зIенен хьаьхьала йIохан кулийта. Сега хIара килограмм доазала лаьрхIа 13—14 грамм къаракъ мелча сег вола тарлу, хIаьта духхьал цхьа кружка йий маларах сега къахьегама онсарле цхен сахьата 16—17 процент лоалу.

Къаьстта кхераме да маларан 22—24 шу долаш [illegible] болча нахьа организмана, уж бойкIоешa дегIаьчна хиларпа.

ТIехдаьккхача къаракъ маларан ца хилийтара фу ду дераш.

— Кертторпар сег цу дел тIадIа ца кхачийтар да. Из тийшe да цIагIа, школе дуче хлетемах, цхьан дешана аьлча, вай еррегача общественностах. ХIаьта тха [illegible] йола [illegible] профилактически болх шерагIа боаржабела да.

Цу [illegible] болх беш санитарни просвещене цIен коллектив. Укх шера [illegible] квартала город Грозне маларах хула [illegible] дIайовзийтад 27 лекци, 230 беседа, хетта-рйайя жопийя сайренаш чакхъаьнлай, цхьъ фотовыставка яьй, 12 санитарни бюллетень араьйцай. Уж мероприятеш чакхйоах промышленни предприятешка, организацешка, фермашка, кхашкарча станашка, хIаьта балхача нахa лоархIа ераш клубашка, культура Дворецашка.

Уж дукха я ала дахнаи тхо, нагахь санна городашка санитарно-просветительни болх беш бале а шерашка из гIулакха ледара леладу.

Из болх тоабара фу де деза-ргда?

— Эггара хьалха маларе организацера бусамаш чIоагIа дезарга. ХIанзалца санитарно-просветительни мероприятеш тха лораши керттерие дакъе шоашта нах вIашагIтоада эттагIа долча йоре, хIаьта уж пайданегIа хургьа къаракъаш маларца дукхагIа зуламаш гучадуьлаша предприятешка, коллективашка эш хилча, нрахие хьателача, хоамех шерра гайда а эйш. КIезига да тхога Iилман — документальни фильмаш. ХIаьта долаш дерш а тишдайнаш хьаделна да. Уж дукхагIа Iалашдо — хьожаргда тхо. Дукха де деза маларех сага шийна а обществана, а хула зенаха дIадовзийтара массанахьа [illegible] да.

Юргени фу санитарно-просветительни болх тоабелза барг-бац. Лораш тоьйя ях из гIулакх тоеса лойаду цига. ХIанз КПСС ЦК сецамо дIадехараш кхоачашдара мероприятеш оттаеш да тхо, цига къоастадергда юрта из гIулакх тоалара де деза-раш.

Алкоголикашта профилакторашка дарба ду лараш. Сег из [illegible] болаш зале из тоаво аIашуIехь а доал. Цхьабакъда, вай массанo декхар сег цу ден тIа ца кхачийтар да.

Барон Гарсевич, Iа дукха материала гулъей сег гуьнаяр бахьанех лоьца, хIаьта вай дуккм дош дуьнадалеве дешей цунна?

— Маларош гIаьне озарон сег хьалла хьала къовелга медицинена ховш дола дукха ха я. ХIаьта цар [illegible] лазаршта духьал отта нагаь сега организмена. Аз дукха [illegible] [illegible] баьнача къоаноца. [illegible] [illegible] маларан ца [illegible] гIаьне [illegible] [illegible]. Цар маларах [illegible] [illegible] «Дуккало» [illegible] 1971 шера [illegible] [illegible] [illegible].

Укх шера город [illegible] 12 [illegible] гаргарчейт [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Цига [illegible] [illegible] [illegible] организацийн [illegible] да.

* * *

Александр Андреевич, [illegible] болхлой [illegible] гIулакх [illegible] малар [illegible]. Царна [illegible] чIоагIIара фу де деза [illegible]

— Цунна гIулакхий органий болхлой чIоагIа хьаьнна бе хетарг бе партеи правительстваш хIанз арадаьхача сецамашца къаракъаш маларашца шерре къовсам боарабара ерргаa общественность оарцагIйоаккхаш дахарах, хIана аьлча малар тIехдаьхча сега цIагIа а ераха зулам ду, е цунна тайпа болх бе аттагIа хул зуламхошта, тIаккха цо тхо даьма ма кхоачий.

Шеко а йоацаш ала йиш я оаз хьре хула зуламаш дерригаш хIана дац аьнна къаракъ маларах дош долга. Цох ма теше гуль я прогоьорваш Iоеша мара езац.

ДIадахача шера тха районо медвытрезвитель хьайийлдай. Цхьабараш [illegible] чIоагIа лоархIаме гIулакх да из аьлар, [illegible] юкъе беца, вIалла из-м е а езарганар. ХIаьта маларо тоаделлача кIалаIаьккхла сег ара витача цо цхьа харцахьа хIана а зулам ду е из кьачар воах, автотранспорта кIала вода. ХIаьта ший кхетамчу воаца сег лакхе ва [illegible] цIа яьккхача заведене вига везача отт мийне болхлой. Цига фусам Iаяха белаше ше я IуйрийнA корта кIеззиг-дукха маларах мукъавоаьча цIаводa из.

ТIаккха малагIча тайпара белахтоэтлене ма цига хийсбена-ваз?

— Цун тIехьж из болх беш волча предприяте, учрежден кахат доьхьйт цу сега бе боагIаш бола беш байтаре. Коллективера моллагIа сег вытрезвителе кийса-лар цар массане сий дожадеш хIама да, хIаьта из хьина даьначуьл тIехьагIа собраньи а эш нойбъсташта хьалкаша бехке ве веза из сег, цох цунна пайда боал ца сег вIалла вIаштIехьа вале, хIаьта тоалургвоалачоа бола никъ профилакторий я.

Шоанна цу тайпара хоам хьадахча де зийр ду Грозненски дашкомбината, Шерипова цIерагIча межкавьтта чакхдоахачча завода. Иштта кхыча коллективашка. Цхьабакъда хIанз а кIезига яц моттийта кхьхтаиш юхачхийташи е массехказа дагадохийтача е хелла мара жоп ца луш йола предприятеш, организацеш. ТIаккха фу беш беш хургба цу коллективашка маларашта тIехьабьинарашта?

Хьаэпарга вай Грозненски телеграфно-телефонни станце мастер Зубов Егор Семенович. Районе медвытрезвитель хьайийлла йорхI бутт мара бахьнабоацаш а бархIаза цига бийса яккхийнад цун. Дукхаза дийхад оаха цо коллективагара из профилакторе хьожавара ходатайство яье айиш. Цох гIулакх хулаш дац.

Иштта шоай оагIонгахьара алкоголикаштa доагIар деш бац нестонебш завода, респотребсоюза, СМУ-9 кулгалхой.

Кхетама болх баьб аьнна къарекъах бала ца тугаш бераш дарба де профилакторе хьожабу оаха. 1970 шера доал 100 сег хьожатеьа тха районо цига. ХIаьта организацеша шоаш деларах профилакторe хьожавар кхо-виъ сег мара вац. Цоа доаргда общественни организацеша цу хьакъехьа хайра хIама ца лелга.

Къаракъаш маларштен зуламаш дечарнен [illegible] яхуьи боагIараш хулий?

Халахоте а цу тайпара кагий бераш бокха хиннечарел дукхагIа нийсбенцаб укх шера уж дерц гIулакхIеш лелалечарна юкъе. Укх шера пха бетта царех 12 сег медвытрезвителе хиннад. 24 хулиганство лелахрах балхтоадама эзае. Къаракъаш малац хиларах уче дIаяхаьа кхуьш боагIачарех 16 сег.

Тоххам баьчуа тIаьоагIа гучадьлар хьиметтол берий я кхийле тиканиара къаракъ, цьагIар ма йиш йолга. 1960 шера 4 ноябре горисполкомо баь сецам дIайовзийтеш беслаш хьй тха районерча милици берий кIен болхлоша. ХIаьта а общественностаца кхьана тоххам баьчуа тIехьагIа гучадьлар, из сецам духхача торговлей организацей болхлоша толхабеш хилар. Вераштa малар доккхечаро оаха хьалльар гортоопторга № 4 йолча тиха продавец Саламова Руьбат, «Грознефтехимзавод» объединене орса № 6 йолча тика продавец Соболева Нина Николаевна, дукха кхыбараш. Цудукьа гетттара дика хет тхона партеи правительства тIайIцача документаш тIа малар доххача мах беча организацей болх цу хьакъехьа тоабелга, корта бозабу маларш кIезигагIа дохкилга, уж дохка моттигаша хан къоастаь хилар.

Еррига общественность, хIара коллектив цIенхаштта оарцагIйоала вайна юкъе хургбац тIаддаьна маларш меларш, зуламаш дика эшалургда.

«СЕРДАЛО»

3-гIа оагI. — 24 июнь, 1972 шо.

КЕРДА—ДАРАШ

ГОРОДО—ЮРТА

Дукххача хана дезз вІаши доттагІал леладу Урус-Мартана районa «Горец» совхозан В. И. Ленина цІерагІча Грозненски механикадьтта чакхдоахаршна заводан коллективаша. ХІара шера шоай подшефни боахаме ух механизаторийн. Оасар дени хиар чуьйцаши, къийсолла культураш дІахьохьам новкъостал ду.

Завода художественни самодеятельноста довкъошхоша хьахкa, фермашка, юрта клубе дукхаза сакъердаме концерташ уттадьа.

Новкъостал дарал совгІа совхоза специалисташна цхьана кхоачамбоарнараш гучадоах. Масала, укх денош завода викалаш совхоза специалисташна цхьана кхашка хьожаш хилар. Цига царна гучадаьлар йоакхача участка тІарча хьажкІашта оасар даь ца хилар. Из завода болхлошта дІахазза дисанзар. Ха тиллалехьа сухалбе бездим дар гІулакх. Ши бІаьннел совгІа боахло вахаре совхозе. 90 гектара тІарча хьажкІашта оасар а деш пийахйир дар.

Новкъостал дарах шефашта дегІара баркал аьлар «Горец» совхоза къахьегамхоша.

Я. БУБНЕНКО.

●

КЕРДАЧА ПРОГРАММАГІА ХЬЕХАРГДА

Республика хьехархой гопзал лакхъеча институте укх деноша дукха нах гулбеннабар.

Нохч-ГІалгІайчен городашкарей юрташкарей школай директораш, завучаш, математикаш, филологаш, историкаш — юкъарча классай хьехархой ба укхаза гулбеннараш.

Кердача дешара программагІа школе занятеш вІаштІехкъаьхара хьакъехьа института преподавательша сиха леннешка лазуттІам ба хьехархой.

Ш. БАТАРБЕКОВ.

●

АВИАТОРИЙ НОВКЪОСТАЛЦА

Дика чакхдаьлад республика колхозашкей совхозашкей бІаьстта дІайийхача культураш химически хьисапе оасар делга.

Химически оасар даьча 130 эзар гектара тІа хьатІаьнина культураш цІенси дикеш я.

ХІана боахамий хьажкІий кхашка ядохимикаташца обработка еш латт аннасе.

Из обработка еча дакъа лоацаш я 17 самолети итташ лаьрхьІа дола довьаж деттаи йола установкаш тІалатта «Беларусь» яха тракторашп.

Дика лел оасар делгІ Гудермесски Шелковской районий дуга яхдеча боахамашка.

Цига химически оасара деш я йиъ самолети ши вертолети.

М. УРМАНЧИЕВ.

●

КЕРДА ГІИШЛОШ

Ачхой-Мартана района «Овощевод» яхача совхоза центральни усадьбе болх бе йолаенний «Чечингсельстрой» треста гІишлошъераша хьалъяь цхьа еш 25 трактора ремонт е йиш йола механически мастерской 24 юртбоахама машина кІал оттаергІйола дихь старек.

Пачхьалкхен комиссе дика нах бир цу гІишлошта.

Б. ОСМАНОВ.

●

ЛОАМ НИКЪ БУЛЛАШ ЛАТТ

Итумкхала-Шарой яхача Советски района юрташта юкъе тІоникъ билла болабьаб.

Итт километр бІаьха хургба лоамин даьгІенашка бода никъ. Цо йиш хулийтаргья машинашна дІахан лоам чу хьалкхувла, уж лелаберайта энар тІалахьо.

Из никъ буллаш я Нохч-ГІалгІай республика йиьккан хьадарин ремонт ярш йола Управлени.

О. ВЕСЛАНОВ.

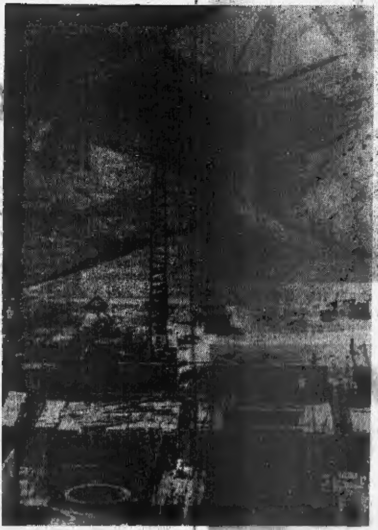

Туркменски ССР. Ерритсоюзни ударни комсомольски гІишлох — Каршински каналах доттагІала канал ол. Советски Союза дукхача къамех болча наха хьйоча цу геттара йоккхача сооружене вежарашха йолча шин республика — Узбекистанен Туркменен [illegible] совгІа гектар хулча латтана хий лурда.

СУРТА ТІА: Каршински канала хьалдеш йолча йиьлагІача массеши боахе накъара сурт.

Н. Назаров сурт.
ТАСС фотохроника.

АГИТБРИГАДА—КХАШКА

Района юртбоахама къахьегамхоша культурно, садаІийтара дукха болх бу Шелковской района культура отдела № 3 йолча автоклуба коллективо. ХІинзле кхашка пхийтта выступлени яьй агитбригада.

Художественни самодеятельноста довкъашхоша шоай концерт оттадалехьа лектораша вай мехка чурча а доазол дехьарча а гІулакхий хьакъехьа лекцеш еш, тийттейара беседаш ю.

А. ОРЛЯНСКИЙ,
Шелковски района № 3 йолча автоклуба заведующи.

ПИОНЕРИЙ ЗОВНЕ АХКА

БЕРИЙ САГОТЛАЦ

Дешара шу чакхдаьлад. ТІехьара экзаменаш дІалуш ба вьпускникаш. Дешархоша сакъийбора боахха теркан тІаберийт школай хьехархой коллективашца. Къаьстта дукха болх бу цу хьалхехьа № 2 йолча Грозненча школа — интерната коллективо. ДІахо денош вахьадаргдача тайнера, дешаршха йолча доотабарча республикай Іалам, дешаршка йохкалца цхьана бераша салаІийтара хьалхдо йоккха [illegible] ма оттаьй. Из чакхъяккхара кхоачанде деза гІулакхаш белгалдаьд. Ала деза хІинзле цу хьакъехьа дукха даь хилар. Тбилисе, Горе, Руставе хиина цІйбаьккхаб 5-ча класса дешархой. Царна дайзар ГуржегІен хоза Іалам, юртбоахама къахьегамхой болча хилар. Дукха я ГуржегІен долча исторически моттигаш.

Дукха хана дола бувам доттабу школагІча интерната бераша Еревансрча интерната дешархошца. Массахь ди хьалха совгІата дала Грозне сурташ тІадола доккха альбом, школа-интерната вьпиндол йийца Ереване боха дІабаьхкаб 6-ча класса дешархой. Дукха сакъердаме хІамаш дарра дешархошта дукхача Эрмаленй теш хиина латтача Эрмалой ССР столице.

Укх деноша Черски — Балкхарой лоамашка Домбае салаІа бахаб «Зарница» яхача ловзара республикански финале 1971 шера хьалхара моттиг яьккха 8-ча классера дешархой. Укхаза, ала деза, цу дешархоша шоай интерната чІоагІа йоакхо елга. Укх бетта иттлагІча дийнахьа экзаменаш дІаеша бaьннaболаше а цІа ца болхаш классашка ремонт е сайцаб уж. Йийтаж «малараш» ба, хІаьта кІаьнкаша кхы халагІа дола балхаш ду.

Интернатерча оздоровительни лагере болча бераргача дешархошна хьинаре дакъалоац ремонт еча. Кхычахьара новкъостал доацаш шоай класса ремонт еш де кел дезар даь баьннаб Багиева Кладия Сергеевнас кулгалдеча 9-ча класса дешархой. Шоаш дечунна теркам тІабохийтаж, дьмап деш къахьегача дешархой цІераш яьхар Багиевас. Царех ба соакха къонача армейций командир хинза, классерча староста заместитель Мусаев Махьмад, Фирзаули Адам, Эрбиев Хьасан, кхы дукхабараш.

— Ер ма вий, дьина, хьакъеаставе йиш йоацаш, ше вар цаІ санна къахьегаш ва, — йоахар класса кулгалхоче.

Цу деррига гІулакхашца цхьана дика вІаштІехьдоал 9-ча класса дешархой «Красный молот» завода № 11 йолча цехе производствени практика дІаяхьа. Автомобилашта ремонт еш ба уж. Цхьа шу мара дисадац цар иттлагІа класс яккхара аттестатаца цхьана шоферий праваш хьаьнца. Школерча шоферий курсашка деша багІа уж.

Белгалдаккха деза, лохерча классий дешархоша дикагІа салоІилга вІаштІехьдаккхара а дукха болх беш хилар. Укх шера интернатерча оздоровительни лагере ши бІаь совгІа сар ва. Дешара шера санна тахан а дукха ба интернате хьехархой, воспиталеш.

ЙиьлагІча классера норхлагІча классе кхачалца бола дешархой Фартанга яхача хин йисте хинаб туристически походе баха. Вай республика исторически моттигашка хилар уж. Царна дайзар таханарча кхолхохочун нахар, къахьегам. Итта цхьан дийнахьа республика Іалам довзаш Урус-Мартана, Шаьла районашка экскурсе баха хилар лохерча классашкара дешархой. ХІаьта гаьнна дІа ца болхаш бисача дийнахьа С. М. Кирова цІерагІча парке, кинотеатре кхуил бераш.

Берий доттагІа, новкъост ва экскурсеш вІаштІехьйоаха Республикан Валентин Константинович. Сотем болча [illegible] ух «ч[illegible] бераш йола. Дукха лела везаш гІулакх да цунгара дар: экскурсе йита автобусаш еха еза, дІабахьа безача кхачанаш йоахо е еза. МассагІа да уж, 60—80 бер а нийца чаькъа арахьа кийчвеча!

Республика Іалам довзийтара, цун экономикех, промышленностах, юрта боахамах бола берий хІетам лакхбеш бераша дикаш сакъердамех салаІийтара шоай ха а низ а кхобаш школа-интерната воспитателаша Плеханова Мария Ильиничнас, Абаносимова Лидия Константиновнас, воскруна Абаносимов Георгий Николаевичач, кхыбараша.

Укх деноша Шаьла районе «Зарница» яхача ловзарашка республикански финале дакъа лоацаш хиина цІадаьхкар 6-ча класса бераш. Дика хамаьхаш яьлар юкъьанца цу ловзарашка дагІа хььнача берий. КхоалагІа моттиг яккхарах дипломи луш кубок елар къонача армейцашта. ХІараншта юкъе хиначa яьанца дика ахтуз баьлар интерната къонача армейций. Хьалхара моттиг яьдарах грамотеи значок енаай Эльтиевайна. Ханкахьен сихон цІа йоярах школагІа моттиг яьккхача Мусаев Рамзана совгІата шахматаши, грамотеи елар.

«Зарница» яхача ловзарашка дакъа лоацаш хиннача интерната 25 къонача армейца ВЛКСМ Ленински райкома грамоташ енай.

Т. АРЧАКОВ.

САКЪЕРДАМЕ САЛОІ

ТІехьара экзаменаш дІасина баьннаб Назранерча школай 10-ча классашкара дешархой. Тайп-тайпача дешара заведенешка дІа-хьа довзаргда цар шайна такилгаш. Къахьегама вахаре а дукха совцаргда. ХІаьча 8 класс яьккхарех дукхагІа бараш шоай школашка дІахо деша Іергба.

Школай хьехархой коллективаша теркам канникулех болча дешархой. Цар ахка сакъердамегІа, вахарца дукхагІа дувзаденна йийта гІерт уж. Каникулех йоаккхаш йолча хана бераша ба бехача балха планаш оттаьй хьалхе а, уж кхоачашъяра мех еша хІама Іалашдьад, бехкхосхаме нах белгалбаьб.

Назранерча № 2 йолча школе 400 бера лаьрхІа ахкаш площадка яьй. Тайп-тайпара спортивни ловзараш хул укхаза, вІашагІъеллай шандийн шахматийн кружок.

Цхьабараш гаьнарча маршрутех экскурсешка баха хийчаьб ба. Цхьа кІира яьцнача гІолла Лермонтов дийнача, вахача моттигашка гІергба дахкерча классий дешархой. ШолагІа бераш Кирова музейга хьажа г. Орджоникидзе баха хийчаьб ба.

ГІаш экскурсе гІергба ТІайЮртарча 8 шерарча школа дешархой. Цар никъ берзате а бІаьха а хургба. Город Орджоникидзе гІолла Іармхе а баха цигара лоамашка гІолла юха шоай юрта бахна даггь ба уж. Болх беш а цу школе ахкан площадка я. Укх деноша «Муха хургва сох?» яхача темах лаьна йоакха диспут хургья цу школе.

Шоай школаш хоаьеш а тоаеш а хуьха ба. Районе нех йолча школашка 9-ча классашка деша дагІача берий шин кІира лаьрхІа къахьегама практика хинай. Хоза тоаьй, кийчъяьй цар дукха классаш. Болъеша болча профессиональни масташна санна кІир теха, басар хьекха, шоай классаш тоаь, цІенъяь, парташ, кхыйола мебель тоаь баьннаб Назранерча № 1 йолча школа дешархой.

Йоттта дика къахьегаш ба укх деноша шоай школе Іалайраха-ра дешархой. Хоза салоІатта а царна шоай лоамашка. Школьна къона хьунахой хІамзехьа Іалам лораде болабеннаб.

Б. ШАДЫЕВ[illegible],
Назранерча района [illegible]

ДОАЗОЛ ДЕХЬАРА

БЕ БОЛХ ЛЕХАШ

Англе хІанз бе болх боаца нах миллионе совгІа сар ва. Англе бе болх боацача наха болх лехаш йолча къахьегама биржашкей конторашкей цІаккха а теркалъьяц цар сагот де йиш йола моттиг. Бакъда, тахан кІира пенни чІогІагІа бе долле кийча да Іедая. Тахан дукхха бераш кІезигбала а бе беля цаІ хилараш законегІа доагІа мискe пособи къадека дезаш а бе. Дукха ха йоаццаш Лондоне арадаьккхар пленке тІа дІаяздаьча бе болх боацараша дувцарий доккха доаца сборник. «Пособено латтача очереде дувцараш» яхаш да из сборник. Бе болх боацача дукхагІбота наха тІалетта бола бувцаш да из.

Астма хьача лазарех цомогаш хилар Джон Брус. «ЦІена» болх наха хьайна аьннадар цунга лоро. Социальни страховане отделерча чиновникаша могадир цунна икад кила заявлене хьачуьлар, цо из да е дир. Бакъда, из дацар могаргбола болх цунна балар. «Дукхача дьякъе царна кац шоашта еча вакантни моттиг фу я. Сона-м кеработгІар болх, кхига е цунах воалар со, бакъда бе болх боацаш ял е вора! бутт баьккача кьа е ца луш соцаду сона пособи. Хьога хоам бац. Контора вода кьо, хьога йоаш: «Оака ца луш соцадьа хьона пособи, кІана аьлча хьо болх лаха гІерташ ваьй хьана гІерт хьо. Іа вал: «Ненма бюро ухаш ва со, болх бац бе».

Кейт Берч бе болх ца хоребогІаш шу совгІа лийнар (цун сесаги ши бери да), пособи тела ха кхоачаенна цун. Из йолча ара социальни страховане отделера кхалсаг «Квартираш луш дар лахкаделараш е бераша тІадувка хІама Іалешде хала хиларах хатта дезача мотта, хьем боацаш цо къаьттар: «Болх лаха ха кхаьча хилара уйла еш вай хьоІ» ьанна. Ав аьлар: «бІаьрча шу да аз болх лаха, бакъда, цхьаннена а магац сона гІо дан». Кейт Берча аьнчак, кІал ца хиса геттара дукха кІама де дезаш хул. Во дар дега ца доха цхьаца хІаман уйла е аза. Бе болх ца хиларах эгара бакхогІа бола кхоеч бераш. Шай лоцпаноунгарса сигаретий печне ека могаргья, хІаьта берий ала йиш мича бoтинкаш эца шы фунт я.

Шоатткъа шу долча бе болх боацача шахтера аьлар: «Со цу гІулакхега хьеж укх тайпараш тІа хкеташ лел дукха къортош. ХІаьта Іадала хет могталце дІаделийта, аьнна».

Пособие очередегІа латтача цхьан сага аьлар: «Могаьь санна аьа, шоаткъе итт шерал тІаьа яьнналке, хьо веннорг дарІа мара везац Іее».

Дерматитах цамогаш ва шахтер Дерек Сандерсон. «Бе болх ца хиларах сона эгара новкъагІа дела хІама де пособи оалаш дола на кІезига хІама яьийде эка ааза зкь дола гІулакх» Са безам бер болх бе. Сай бераш сагІадегІераш санна «мех боацаш тела обедаш» хьаьца ухаш а «О, шун папа болх беш вац, бакъдий из!» аьараш санна йолча кхьча бераша ю Іоттераш хоза дезаш хиларе а са дуъ. ХІаьта бераш мича хоа цар даь бехагІа ца доацилга. «Кхоакега доаза дог дайне а со хьувзаш а ба Великобритане яхача кьак. Царна дегабоалар бола ба, бакъда, из лаьа атта дац.

Б. ХАММЕРЛИНГ,
английски журналист.
(АПН).

МУЗЫКА—ДОТТАГІАЛА МОТТ

Дукха ха йоаццаш «Ибн-Халдуне», Алжира йоккхагІйолча заде, Азербайджански композитора Гаджиев Рауфа 50 шу дизара кетадаь концерт хилар.

Ши кезача малой, концертий, оперетта автор Гаджиев хІанз Алжире. Къамен музыка институте болх беш, алжирски болдегошца цхьана, моттигера музыкальни фольклор гулъеш, вІаштІехьйоаккхаш, цунца Іадмаш анализ еш, къонача республика профессиональни музыканташ кийчбеча дакъа лоацаш ва.

Юбилей—юбилей я, декъала луш доахаш, ловцаш, телаш аьзаш, гІоздьанна деттаи тІоараш — из долла хІама дар йоккхача заде. ХІаьта музыкан юбиляра произведенеши алжирски халкъа ашараши, Шопена музыка лоьхаш оттаьь балетий сценаш а азербайджански илли а. Лийкхараш — Алжирски радиои телевиденен (РТА) оркестр. Буливде яхача городе советски преподавателий музыкальни ансамбль, алжирски балерин хьалхарайн — советски балетмейстерий [illegible]

Концерта программа а, из гойташ хьинарий состав а, зало из тІаоцар а — цу дерригача хІамаша къаьга хьадьоккхар цхьана леладу советско-алжирски гІулакхаш, культураш вІаши йІаьхий хулаш дилар.

Концерт бе башха хетараш банар цига. ШабІарадьежача кхоачамбар алжирцашна мел чІоагІа деташ гІоздьана тІайийкар советски преподавателаша — азербайджанцаша лийкха шоай къамен ашараш. Хьаца баьхкараша сиха теркалдир шоай къамен фольклор азербайджански халкъа илленцен Гаджиева произведенейцен бувзам болаш хилар.

А. ГУБЕР,
АПН соб. корр.

Алжир.

ХОСЕ МАРТИ РОССЕХ

Дуьне ка йоацаш кубински халкъо белгалдаьккхар дІадаьча бІаьшерен башха дика поэт революционер Хосе Марти вийна 77 шу дизар. Цо дукхача тайпара баьча балха тІа да шой даьхений гаьнарча мехкаша — Россеха чІоагІа безам болаш ва дилар.

Газет дешархошта Кердачун неповоан агентство дІайоазийт Мартина хетаь кубински журналиста статья.

Хосе Марти дукххача произведенеш тІех диеаникаш тІеи дувц Россех. Из таяаше а дак, хІана аьча деспотически режимаше беш хиннача низ Іоткъамо балийна оттабаьбар шовкхе мехк. Марти сатирически произведенеш йиза я мопало дукха нах кІалбита бахача мехка гаьзама хоаьль дворецаш йолча. Россеха доал деча «цун йозалле самодержавеца» йолча гоамалах.

Дог ядадин чІоагІа новкъа делаши ядаьх кубински революционера Российски империе столицерча — Петербургерча Петропавловски крепосте лийца боахкача надаа тохкача Іадапех. «№ 8 йолча камере эІанарах дІавийхла лаьтта Нечаев эгІадаьв. «№ 11 йолча камере 23 шера Іазапи бален вэаб декабриста Батенкова... Набахтера араваьлча е къамаьл де ховш а хийвохьара сердал довш а хиннавар из».

Марти дьякъала дийнад тоІабьа боахкарашa кортамуваьх бахьаш къонсам леаттабара де гІерта моллагІа а гІулахь. Суд аьча революционерашка — народникашна шийн бола барт-пхьоагІе ювцаш 1881 шера ер яздьа из: «Уж гІийртаи Герцен, сийлаьбоккха эрсий пропагандист де гІийртаи де халкъ сомадаккха, общественни гІулакхаш къестадеча юкъе цунга дакъалацийта, шоай халкъ ца дезача правительашта духьалара похад вІашагІйолла, хилаза иргйоаши хетача революцега мохк кийчбе...».

Хосе Марти ваьхаваи В. И. Ленина большевикий парти хьалхцен цІаккха а кхы хургбоацаш низ-Іоткъам тІерабоаккхаш эрсий халкъ мукъадаькка Сийлаьха-йоаккхача Октябрьски социалистически революци хиллалхен...

Кубински поэта дика йовзаш а ю чІоагІа мах беш а хиннай Россе культура. Цо къаьстта лоархІаш хиннай эрсий поэзи хьайолалуча лаьтта гигант — А. С. Пушкин. Цун стихаш «тара я графий кертошта етача шеддз ди деттаи санна деча тетешта...» Кер тохалуш вийцав Хосе Марти «низ кхоачаш хиларахи вахара низахи» йиза романаш йола Л. Н. Толстой, цо оалаш из хиллара, «дешашца дІоалургдоацаш» хоза музыка йола П. И. Чайковский.

Къаьнарча Россе уйлеи цун кердадалачун фун дайза этара хьалхара кубинцен хиннав Хосе Марти.

Луис АДРИАН БЕТАНКУР.
(Пренса — Латина — АПН).

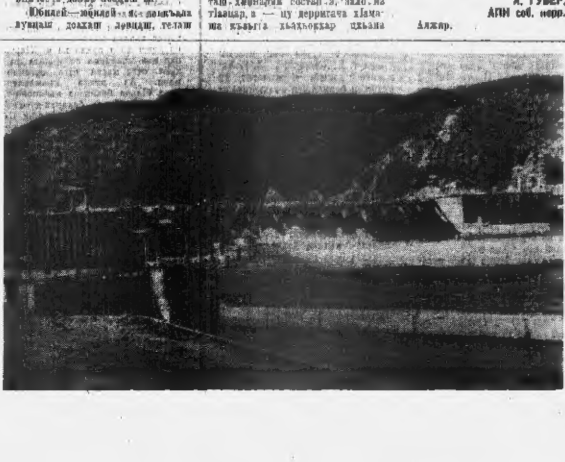

Югославе Социалистически Федеративни Республика. Югославен Румынен цхьана еш хиина Дунай тІара «Джердап» яха гидроэнергетически кемаш лелен система яь йистеьнвай. Цун хьалхара агрегаташ болх бе йолаьлийтай хІана ца эшшаш ши шу хьалха, тІехьхьара яр — май бутт чакхбоалаш. Керттера объекташ — хІара яр 1050 мегаватт хула югославски, румынски ши гидроэлектростанци, кемаш лела ши шлюз оттаеш, хий чудерзалу сунт йоллаш 7200 эзар кубометр латтахьаллаккха, 3,5 миллион кубометр лоамах кхера аха, цаІ ахи миллион кубометр бетон чуйетта, 62 эзар тонн арматура оттае, 45 эзар тонн хулача оборудованена монтаж е йийзар. Аьшка наІараш яхача моттигe гидроэнергетически кемаш лелаен комплекс хьалйир Советски Союзо экономически техническиа гІо а деш.

СУРТА ТІА: «Джердап» яхача гидроэнергетически комплекса мигара сурт.

ТАХАНИ КХОАНЕИ ХУРГДА

24 июнь

В. И. Ленина цІерагІа майда. 20.00. Кинофильмаш хьоккаргда.

С. М. Кирова цІерагІа парк. 19.00. Городе цІи хеза болча нахаца вІашагІкхетар. «Красный молот» завода кагирхой ансамбля эстрадни концерт. 10.00. Нохч-ГІалгІайчен пачхьалкхен филармоне симфонически оркестра концерт. Кинолекторий. «Возвышение Андрея полаи» яхача тецагІа йола лекци-концерт.

В. И. Ленина цІерагІа культуре Дворец. 10.00. Производственно-товарищески коллектива концерт. 20.00. Баьлий хьалхарий школе творчески отчет.

Химикий культура Дворец. 11.00. Берий площадка тІа «выступлени кружков художествени самодеятельноста коллективаш». 12.00. Болх беш хургьа «Чайка» яха берий клуб. 13.00. Болх беш хургья «Бригантина» яха берий клуб. 17.00. «ЛадугІа эсий халкъа ашарашна» яха духовой оркестра выступлени. 19.00. «В. И. Ленин — дуьненча къамий советски пачхьалкхе кхоллам а вІашагІъеллар а» яха лекци. 21.00. Кагирхой салаІара сайре.

«Красный молот» завода культуре ЦІа. 11.00. «Красный молот» завода № 8 йолча цехе берий художествени самодеятельноста коллектива выступлени. 17.00. «Красный молот» завода ахкан беша берий хьалхара коллектива выступлени.

Просвещение болхлой ЦІа. 7.00. Хьехархой Баку экскурсе гІоргба.

25 июнь

В. И. Ленина цІерагІа майда. 16.00. Советски кагирхой Ден сийна городе гІолла эстафета хургья. 13.00. Картингистий выступлени. 20.00. Тематикех фильмаш хьоккаргда.

С. М. Кирова цІерагІа парк. Советски кагирхой Ден сийна сакъердам хургба. 17.00. Музыкальни развлечени. Нохч-ГІалгІай пачхьалкхен филармоне симфонически оркестр. 17.00. Хьалхарий майда. Вай хьалхара баьлий хьалхарий школе выступлени. 18.00. Къайли театр. «Московские каникулы» яха Липецки театра спектакль. 18.00. Баьццара театр. Художествени гимнастика хьоккхаргд. 18.00. Баьццара театр. Парте, къахьегамо, тІема ветеранашца городе къахьегамхой вІашагІкхетилга. 19.00. Баьццара театр. В. И. Ленина цІерагІча культура Дворецa. «Красный молот» завода культура ЦІен, болгарски берий художествени самодеятельноста коллективий концерт.

В. И. Ленина цІерагІа культура Дворец. 16.00. Городе юрта. «Современник» яха ансамбла выступлени хургья Серноводске. 18.00. Баьццара театр. «Советско-американски гІулакхаш» яха лекци.

Химикий культура Дворец. 11.00. «Ткацига хьоашалгІа фаьлгаш тІаратурпалаш» яхача темах бераша утренник. «Руслан» яха берий кинотеатр болх беш хургда. 12.00. Нохч-ГІалгІайчен исторически моттигашка гІоргда бераш. 13.00. «Бригантина» яха клуб болх беш хургья. Шахматийн машинайн турнир. 21.00. «Сона еза хьо Росси» яха тематически сайре.

«Красный молот» завода культура ЦІА. 10.00. «Красный молот» завода ахкан беша филателистий клуб болх беш хургья. 12.00. СССР хьаьль 50 шу дизара хетаь кинофестиваль. 14.00. «Кона ленинец» яха берий клуб болх беш хургья.

Редактор Т. А. ТЕБОЕВ.

ТЕЛЕВИДЕНИ

24 июнь

9.00 — Передачей программа. 9.05 — Бое бола телевидени. Массовина йола гимнастика. 9.30 — Кердадараш. 9.45 — Бое бола телевидени. СССР-а халкъа артиста Соколова хьалха лелоаш йолча Московски пачхьалкхен хори концерт. 10.15 — Киноникъберзой клуб. 10.40 — «Умакиено». Ілмин популярни программа. 11.15 — Бераштa йола мультфильм. 11.30 — «Халкъий доттагІал» яха кинофестиваль. «1970-шу, Татария». 12.20 — Липецки областной драматически театра спектакль. 14.20 — Бое бола телевидени. Хьайбай дуьнен тІа. 15.30 — Дуьнен халкъашта юкъера панорама. 16.00 — Вахара наІаргІа. 16.30 — Экономико-математически методаши вычислительни техникен юкъеьккхара ларда тІа халкъа боахам лелабелта товдаре гІулакхаш. 17.00 — Шун безам тІеуза дуне. 17.30 — «ДиъазлагІа дьакхе [illegible]» яха документальни фильм. 17.[illegible] Дуьнен халкъашта юкъера обозрени (гІалгІай меттала). 18.10 — Вольчек. «Физики — лирики». Малой Бронной Московски драматически театра спектакль. 21.00 — «Хаъ». Информационни программа. 21.30 — Кинопанорама. Передача дІахьу кинодраматурга Каплера. 23.00 — Кердадараш. Передачей программа.

25 июнь

9.00 — Передачей программа. 9.05 — Бераштa йола ІуйранараГимнастика. 9.30 — Кердадараш. 9.50 — Бое бола телевидени. Мультфильмий программа. 10.15 — «Музыкальни киоск». 10.45 — «Месяц дьосади» яха кинопрограмма. 11.15 — «Мича дагІацар гІа ерз» яха документальни фильм. 11.45 — Вай Дьахен ашараш. Армянски ССР. 12.45 — СССР вІашагІъелла 50 шу дизарга хетаь халкъа творчества Ерригсоюзни фестиваль. Ростоверa передача. 14.00 — Липецки областной драматически театра спектакль. 16.25 — «Сарда карус». НохчагІа йолча классашка деша багІа баршта йола передача. 17.15 — «Буратаь» яха художествени фильм. [illegible] Советски кагирхой Ден. 18.[illegible] — «Перу кхоаненга гІа боахаш». Телевизионни документальни фильм. 18.[illegible] — [illegible] художествени фильма премьера. [illegible] — «Хаъ». Информационни программа. 21.30 — Ковал эфире я. Оаха тахан тахн дас. Йистеьнча — кердадараш. Передачей программа.

ХАОТТАМ

Тахан республикен Грозне гІолла хувцалуш мархаш а йолаш, йоачан а йоалаш, малхбузера гІийло мух а хьекхаш, республике 24—29 градус. Грозне 26—28 градус йовхал а йолаш ха отта тарлу. 25—26 июне хувцалуш мархаш а йолаш, цхьайолча моттигашка лоашача юкъа догІа а делхаш, хувцалуш гІийло мух а хьекхаш, бийсанна 13—18 градус дийнахьа 30—35 градус йовхал а йолаш ха отта тарлу.

Метеостанци.

РЕДАКЦЕ АДРЕС: г. Грозный-51, 364051, Ленина улица, 13 (3-гІа этаж). Телефонаш: редактора — 3-44-66; редактора зам. — 3-30-11; бахктохама секретара — 3-34-38; партийни вахаран, культури отделий—3-41-46; промышленноста отдела—3-42-30; юртбоахама отдела—3-42-28; письмой отделийи бухгалтерен — 2-40-71.

«Грозненский рабочий» издательство типографи. Революцен проспект 7/34.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный-51 364051 ул. Ленина, 13 (3-й этаж). Телефоны: редактора—3-44-66; зам. редактора—3-30-11; ответственного секретаря —3-34-38; отдела партийной жизни и культуры —3-41-46; отдела промышленности—3-42-30; отдела сельского хозяйства—3-42-28; отдела писем и бухгалтерии 2-40-71.

Типография из-ва «Грозненский рабочий», проспект Революции 7/34.

СФ05136. Заказ № 4797.